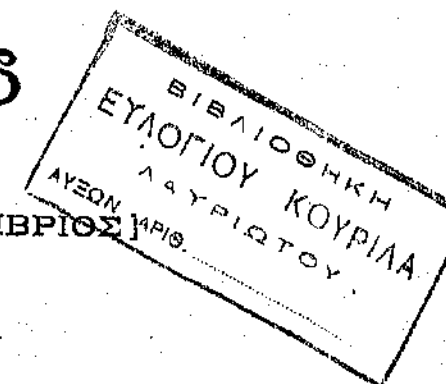

ΕΣΤΙΑ

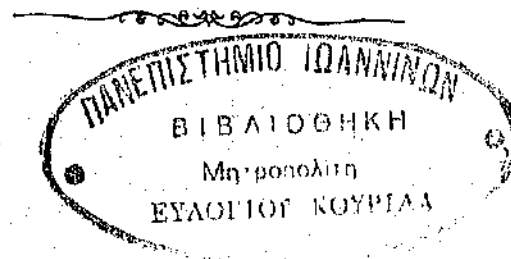
ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ

1885

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 6 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον τῆς Ἐστίας: Ἐπὶ τῆς οἴκου Σκαδίου, ἀριθ. 32.

1885

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος εικοστός.

Ἐνδρομή Ἰσηαί: Ἐν Ἑλλάδι σφ. 12, 14, 15 ἢ ἄλλοδαπῇ σφ. 20 — Ἀνδρομαυ ἀρχονταὶ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἰατρικῆς, ἑταίροι καὶ ἄλλοι ἰατροὶ. — Γερμανοὶ Ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1885. — Ἐπιτ. ἐξέλιον. Πανεπιστημίου 89.

19 Ἀυγούστου 1885

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΒΙΛΛΕΜΕΡ

(Μυθιστορία Γεωργίας Σάνδ.—Μετάφρασις Α. Β.)

Συνέχεια Ἰδε προηγούμενον φύλλον.

ΙΗ΄

Ἡ Μαρκησία δὲν ἐκοιμήθη διόλου. Ἐπνιγεν αὐτὴν ἡ προσδοκία τῆς αὔριου ἢ δὲ ἀϋπνά κατέττησεν αὐτὴν δυσήμιον.

Ὅλα τῆς ἐφάνησαν μελανὰ, καὶ ἀνέμενε νὰ ἴδῃ διαλυομένας τὰς ἐλπίδας τῆς. Ἄλλ' ὅτι ἡ Καρολίνα ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὰ γράμματα τῆς, εὔρε μεταξὺ αὐτῶν ἐπιστολὴν τῆς δουκίσσης, ἣτις ἐπλήρωσεν αὐτὴν χαρᾶς. Ἡ Φίλη μου, ἔλεγεν ἡ κυρία Δυνιέρ, ἡ σκηνογραφία μετεβλήθη εἰς μίαν στιγμὴν καθὼς εἰς τὸ θέατρον. Δὲν πρόκειται πλέον περὶ τοῦ πρεσβυτέρου σας υἱοῦ. Ὁμιλήσα πρὸ μικροῦ μὲ τὴν Ἀρτεμιν, ἅμα ἐξύπνησε. Δὲν ἐχρωμάτισα μαῦρον τὸν δούκα, ἀλλ' ἡ πεποθησίς μου μὲ ὑπεχρέου νὰ μὴ τῆς κρύψω τὴν ἀλήθειαν. Μοῦ ἀπήντησεν, ὅτι ἂν αὐτὰ τῆς τὰ εἶχα ἤδη εἰπεῖ, ὅτι τῆς ὁμιλήσα περὶ τοῦ μαρκησίου, ὅτι περὶ πάντων εἶχε σκεφθῆ, καὶ ὅτι, ἀφοῦ ἐσκέφθη, ἠσθάνθη ὁμοίαν συμπάθειαν καὶ πρὸς τοὺς δύο ἀδελφούς, τῶν ὁποίων μεγάλως ἐξέτιμα τὴν φιλίαν· ἀλλ' ὅτι, ἀναλογιζομένη τὴν θέσιν τοῦ δουκοῦ, ἐνόμιζεν ὅτι θὰ εἶχε δι' αὐτὴν πολὺ περισσότεραν ἀξίαν νὰ ἀναλάβῃ βάρος ἐγνωμοσύνης, παρὰ νὰ πράξῃ χάριν ἐκ καθήκοντος. Ἐπρόσθεσε δὲ ὅτι, ἀφοῦ τὴν ἐσυμβούλευσα νὰ καταστήσῃ εὐτυχὴ καὶ πλούσιον ἄνθρωπον διακεκριμένης ἀξίας, ἠσθάνετο τὴν ἐπιθυμίαν νὰ πράξῃ τοῦτο πρὸς ἐκείνον μᾶλλον, ὅστις θὰ τῆς ἐγνώριζε πλείονα δι' αὐτὸ χάριν. Τέλος πάντων τὰ ἀκαταμάχητα θέληθη τὸ καταχθονίου υἱοῦ σας συνετέλεσαν τὸ ἔργον. Ἐκτὸς δὲ τούτου νομίζω ὅτι δὲν πλανῶμαι, ὑποθέτουσα ὅτι ἡ Ἀρτεμις θεωρεῖ τὸν τίτλον τῆς δουκίσσης ἄραιότερον δι' αὐτὴν. Ἡ φύσις τῆς εἶνε ν' ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, ἐπειδὴ δὲ πρὸ τίνος δὲν ἠξέυρω ποῖος τῆς εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ὁ μαρκησίου δὲν ἀγαπᾷ τὸν κόσμον διόλου, τὴν ἐβλεπα πολὺ ἀνήσυχον χωρὶς

νὰ γνωρίζω διατί. Ἄλλὰ μοῦ τ' ὁμολόγησε. Μὲ εἶπεν, ὅτι ὡς ἀδελφόν, δὲν θὰ ἐπιθύμει καλύτερον τοῦ μαρκησίου, ἀλλ' ὅτι ὡς συζυγος, ὁ δούξ τῆ παριστάνει εὐθυμότερον τὸν βίον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἀγαπητῆ μου, μοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει ἤδη θρησκευτικὴν ἀπόφασιν, καὶ εἰς ἐμὲ δὲν μένει ἄλλο εἴμη νὰ σᾶς χρησιμεύσω καὶ κατὰ τὴν ἀπροσδόκητον αὐτὴν περίστασιν, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἄλλην. Ὅλα σᾶς φέρω τὴν κόρην μου αὔριον τὸ πρωῒ, καὶ ἐπειδὴ θὰ εἶνε μαζί μου καὶ ἡ Ἀρτεμις, θὰ τὴν ἴδῃτε χωρὶς νὰ φανῆτε ὅτι ἠξέυρετε τίποτε. Ἄλλὰ θὰ τὴν γοητεύσετε ἐντελῶς, εἶμαι βεβαία. »

Ἐνῶ ἡ μαρκησία καὶ ὁ δούξ παρεδίδοντο εἰς τὴν εὐτυχίαν, ἡ Καρολίνα ἤτο πως περισσότερον ἀπομεμονωμένη, διότι μήτηρ καὶ υἱὸς εἶχον ἐντὸς τῆς ἡμέρας μακρᾶς συνομιλίας, εἰς αὐτὴν ἐκείνη, ἐνοεῖται, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρίσταται, ἡσχολεῖτο δὲ μουσουργοῦσα ἢ γράφουσα ἐπιστολάς τῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἣτις ἔμενε πάντοτε ἔρημος μέχρι τῆς πέμπτης ὥρας. Ἐκεῖ οὐδένα ἐτάραττε, ἠδύνατο δὲ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ν' ἀποκριθῆ εἰς τὴν πρόκλησιν τῆς μαρκησίας.

Ἡμέραν τινα ὁ μαρκησίου εἰσήλθε κρατῶν βιβλίον, καὶ καθίσας μὲ ἥλιος παραδόξως τολμηρὸν καὶ ἥμερον συγχρόνως παρὰ τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς ἐκείνη ἔγραφε, τῆς ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ ἐργασθῆ ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ὅπου ἀνέπνεε τις ἐλευθερώτερον ἢ ἐντὸς τοῦ μικροῦ του δωματίου.

— Ἐπὶ τῷ ὄρει ὄμως, εἶπε, νὰ μὴ σᾶς τρέψω εἰς φυγὴν, διότι βλέπω κάλλιστα ὅτι ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν μὲ ἀποφεύγετε· μὴ τὸ ἀρνεῖσθε! προσέθηκε, βλέπων ὅτι ἦτο ἐτοίμη ν' ἀπαντήσῃ. Ἔχετε πρὸς τοῦτο λόγους τοὺς ὁποίους εἴθε μοι, ἀλλ' ὅστινες δὲν εἶνε βέβαιοι. Ὁμιλήσας εἰς ὑμᾶς περὶ ἐμοῦ, ὡς ἐτόλμησα νὰ τὸ πράξω εἰς τὸ Δευδροκομεῖον, ἐφύθησα ἴσως τὴν λεπτότητα τῆς συνειδήσεώς σας. Ἐνομίατε ὅτι σκοπὸν εἶχα νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ προσωπικόν τι σχεδὸν μου δυνάμενον νὰ ταραξῆ τὴν εἰρήνην τῆς οἰκογενείας μου, καὶ δὲν ἠθέλατε νὰ καταστήτε ἐστὼ καὶ παθητικῶς συνένοχος τῆς ἀνταρσίας μου.

— Ἀκριβῶς αὐτὸ, ἀπήντησεν ἡ Καρολίνα, καὶ ἐμαντεύσατε κάλλιστα τοὺς στοχασμούς μου.

— Θεωρήσατε λοιπὸν ὡς μὴ λεχθέντα ὅτι

σας είπον, υπέλαβεν ὁ Οὐρβανὸς μετ' εὐλαβοῦς ἡρεμίας, ἐπιβαλλούσης τὸ σέβας τῶν λόγων αὐτοῦ.

— Δὲν σας λέγω νὰ τὰ λησμονήσετε, ἀλλὰ νὰ μὴ ἀσχοληθῆτε διόλου περὶ αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ φοβηθῆτε ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ φέρω εἰς σύγκρουσιν τὴν πρὸς τὴν μητέρα μου ἀφοσίωσίν σας καὶ τὴν πρὸς ἐμὲ εὐμενῆ φιλίαν σας.

Ἡ Καρολίνα ἐνικήθη ὑπὸ τῆς εἰλικρινοῦς ἐκείνης παρηγοίας.

Δὲν ἐνόησε πᾶν ὅτι συνέβαινε ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ μαρκησίου, καὶ ποίαν σταθερὰν ἀπόφασιν ἐκάλυπτον οἱ λόγοι του. Ἐπίστευσε ὅτι εἶχεν ἀπατηθῆ, ἢ ὅτι εἶχε τρομάξει περισσότερο τοῦ δέοντος ἐκ παροδικῆς ἐπιθυμίας τοῦ μαρκησίου, ἣν εἶχεν ἤδη ἐλείψει καταβάλλει. Ἀπεδέχθη δὲ οὕτω ἐνδομύχως τὴν ὑπόθεσιν τοῦ φίλου της ὡς ἠριστικὴν διάλυσιν στιγμιαίας ταραχῆς, καὶ ἀνεῦρε πάλιν τὸ θέλητρον καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς φιλίας.

Ἐβλεπον ἕκαστε ἀλλήλους καθ' ἐκάστην, ἐπὶ πολλάς πολλάκις ὥρας, ἐν τῇ αἰθούσῃ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ τῆς μαρκησίας, ἣτις ἔχαιρε βλέπουσα τὴν Καρολίαν ἐξακολουθοῦσαν νὰ βοηθῇ τὸν υἱὸν της κατὰ τὰς ἐργασίας του. Πράγματι ὅμως οὐδεμίαν σχεδὸν καρεῖχε πλέον εἰς αὐτὸν βοήθειαν. Εἶχεν ἐκεῖνος προμηθευθῆ ἐκ τῆς ἐξοχῆς ὅσα τῷ ἐχρησίμευον ἔγγραφα, καὶ ἔγραφε τὸν τρίτον καὶ τελευταῖον τοῦ τόμου μετὰ θαυμαστῆς εὐχαρείας καὶ ταχύτητος. Ἡ παρουσία τῆς Καρολίνας τὸν ἐνεθάρρυνε μόνον καὶ τὸν ἐνέπνεε. Παρ' αὐτῇ δὲν εἶχε πλέον δισταγμαῖς οὔτε κόπωσην ἠσθάνετο. Τοσοῦτον εἶχε καταστῆ ἀναγκαία εἰς αὐτὸν ὥστε τῇ ὁμιλίῳ ἤσκησεν ὅτι περὶ οὐδενὸς πλέον εἶχε διαφέρειν, ὁσάκις ἦτο μόνος. Ἦτο εὐτυχῆς ὅτε τῷ ἀπέτεινε τὸν λόγον ἐν μέσῳ τῆς ἐργασίας του. Ἀντὶ νὰ τὸν ταραττῇ, ἢ ἀγαπητῇ ἐκείνη φωνῇ ἐκράτουμε τὴν ἀρμονίαν τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ καὶ τὸ ὕψος τοῦ ὕψους του. Προσεκάλει αὐτὴν νὰ τὸν ταραττῇ, τὴν παρεκάλει ν' ἀναγινώσκῃ μουσικὴν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, καὶ τὴν διεβεβαίωσεν ὅτι οὐδεμίαν οὕτω θὰ τῷ ἐπροξένοι ταραχὴν. Τὸναντίον, ἀπολαύων οὕτω τῆς παρουσίας της, ἠσθάνετο θερμαίνομένην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, διότι ἡ Καρολίνα δὲν ἦτο πλέον δι' αὐτὸν ἄλλο τι πρόσωπον, ἐνεργοῦν πλησίον του, ἀλλὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ πνεῦμα, ὅπερ συνησθάνετο ζῶν ἀπέναντί του.

Τὸν πρὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐνθουσιώδη σεβασμὸν τῆς Καρολίνας παρηκολούθει ὁ προσωπικὸς πρὸς ἐκεῖνον σεβασμὸς της. Ἐθεώρει καθήκον της ἱερὸν ν' ἀποφεύγῃ πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ διαταράξῃ τὴν ἀναγκαίαν ἰσορροπίαν τῆς ὥρας τοῦ μαρκησίου φύσεως, καὶ οὐδ' ἐτόλμα πλέον νὰ σκεφθῇ περὶ ἑαυτῆς. Οὐδὲ διανοεῖτο κἄν, ἂν διέτρεχεν οὕτω κίνδυνόν τινα, καὶ ἂν, ἐν δεδομένῃ στιγμῇ, θὰ

εἶχε πλέον ἰκανὴν δύναμιν, ὥστε ν' ἀποσπασθῇ τῆς οἰκειότητος ἐκείνης, ἣτις καθίστατο θερμῆς τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπάρξεως.

Ὁ γάμος τοῦ δουκὸς Ἀλερία μετὰ τῆς δεσποινίδος Ξαιντράϊγ προέβαινε μετὰ χαρμοσύνης ταχύτητος. Ἡ ὥραία Ἀρτεμις ἦτο σπουδαίως ἐρωτευμένη καὶ οὐδὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ κατὰ τοῦ Γκαετάνου. Ἡ δούκισσα Δυνιέρ, ἣτις καὶ αὐτὴ εἶχε νυμφευθῆ ἐξ ἐρωτος παλαιὸν τινα γυναικοθήραν, σωφρονήσαντα μετὰ ταῦτα καὶ καταστήσαντα αὐτὴν εὐτυχῆ, συνειμάχει μετὰ τῆς βαπτιστικῆς της καὶ τοσοῦτον θερμῶς τὴν ὑπεστήριζεν, ὥστε καὶ κηδεμόνες καὶ συγγενικὸν συμβούλιον ἠναγκάσθησαν νὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὴν θέλησιν τῆς κληρονόμου.

Ἐδῆλωσε δὲ αὐτὴ εἰς τὸν μνηστῆρά της πρὶν ἢ κἄν ἐκεῖνος ἐκφράσῃ τὴν περὶ τούτου ἐπιθυμίαν του, ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ πληρώσῃ τὰ πρὸς τὸν μαρκησίον χρέη του, ὃ δὲ μαρκησὶς ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ τὴν ἐπαγγελίαν τῆς ἀποδόσεως ταύτης, ἣν ἡ γενναία καὶ ὑπερήφανος κόρη καθίστα ἀπαραίτητον ὄρον τοῦ γάμου της. Κατώρθωσε μόνον ὁ μαρκησὶς νὰ μὴ τῷ ἀποδοθῇ ἢ ἐκ τῆς μητρικῆς κληρονομίας μερὶς του, ἣς εἶχε παραιτηθῆ ὅτε ἡ κυρία Βιλλεμέρ ἐπλήρωσε τὸ πρῶτον τὰ χρέη τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ της. Ἡ μήτηρ του, εἶπεν ὁ μαρκησὶς, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσῃ ζῶσα τὴν περιουσίαν της, αὐτὸς δὲ οὐδεμίαν εἶχεν ἄλλην ἀποζημιώσεως ἀξίωσιν, ἀφοῦ ἡ μαρκησία δὲν θὰ ἔμενε πλέον εἰς βάρος του, μέλλουσα νὰ κατοικήσῃ τὸ μέγαρον Ξαιντράϊγ καὶ τοὺς πύργους τῆς νύμφης της, πολὺ λαμπροτέρους καὶ ἐγγυτέρους τῶν Παρισίων ἢ τὸ πτωχὸν καὶ μικρὸν κτῆμα τοῦ Σεβάλ.

Κατὰ τὰς οἰκογενειακὰς ταύτας συμφωνίας προσηνήθησαν πάντες μετ' ἐξαιρέτου ἀδρότητος καὶ γενναϊότητος ἀξιοπαύου. Ἡ δὲ Καρολίνα ἐνόησε καθήκον της νὰ παρατηρήσῃ τούτο εἰς τὸν μαρκησίον, καὶ νὰ τὸν προτρέψῃ νὰ μνημονεύσῃ δικαίως ἐν τῷ βιβλίῳ του τῶν οἰκογενειῶν ἐκείνων, ἐν αἷς τὸ τῆς εὐγενείας αἰσθημα ἀπετέλει ἐπὶ τὴν βῆσιν ἀληθινῶν ἀρετῶν.

Ἀληθῶς δὲ πάντες ἐπραξαν τὸ καθήκον των. Ἡ δεσποινὶς Ξαιντράϊγ δὲν ἤθελε συμβόλαιον γάμου ἐξασφαλίζον τὴν περιουσίαν της κατὰ πάσης ἐνδεχομένης σπατάλης τοῦ συζύγου της καὶ περιλαμβάνον οὕτως ὅρους προσβλητικῆς τῆς ὑπερηφανείας του· ὃ δὲ δούξ τὸναντίον ἀπήτησε νὰ δεθῶσι διὰ τοῦ προικαίου συστήματος αἱ πτέρυγες τῆς μεγαλοδωρίου ἀπρονοήσιας του. Ἐγράφη λοιπὸν καὶ ὑπεγράφη ἐν τῷ συμβολαίῳ, ὅτι ὁ ὅρος οὗτος συνεφωνεῖτο ἐπὶ τῇ ῥητῇ αἰτήσεως καὶ θελήσει τοῦ μελλονύμφου.

Κανονισθέντων οὕτω τῶν πραγμάτων, τῆς μαρκησίας ὁ βίος ἠσφαλιζέτο ἄνετος καὶ πλούσιος· καὶ τοι δ' αὐτὴ ἐδῆλωσεν ὅτι ἠρκεῖτο εἰς ἀπλήν

ὑπόθεσιν, καὶ ἦτι ἀφίετο εἰς τὴν διάκρισιν τῶν τέκνων της, τῇ ἐξασφαλισθῇ σύνταξιν λαμπρὰ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου συμβολαίου, οὗτινος τοσοῦτον γενναίως εἶχεν ὑπαγορεύσει τοὺς ὄρους ἢ νύμφη. Ὁ δὲ μαρκησὶς ἀνέκτα κεφάλαιον, ὅπερ καθίστα αὐτὸν εὐπορώτατον, καὶ περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀνέκτησεν αὐτὸ μετ' ὄσης ἀταραξίας τὸ εἶχεν ἀποξενωθῆ.

Ἐνῶ δὲ κατεγίνοντο οἱ ἄλλοι εἰς κατασκευὴν τῆς προικῆς τῆς νύμφης, ὁ δούξ ἠγχολεῖτο μεγάλως περὶ τὰ γαμήλια δῶρα, ὧν τὴν δαπάνην ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ δεχθῇ ὁ ἀδελφὸς του, ὡς ἴδιον αὐτοῦ δῶρον. Τὶ σπουδαία καὶ μεγάλη ὑπόθεσις διὰ τὸν δούκα, νὰ ἐκλέγῃ ἀδάμαντας καὶ τρίχαπτα καὶ λαχῶρια! Ἐγνώριζε πάντα ταῦτα κάλλιον πάσης γυναικὸς, καὶ αὐτῆς τῆς ἐντριβεστάτης περὶ τὴν ὑψηλὴν ἐπιστήμην τοῦ καλλιπαισμοῦ. Δὲν εἶχε πλέον καιρὸν νὰ φάγῃ, καὶ ὄλον του τὸν καιρὸν διήγε περιέπων τὴν μνηστῆν αὐτοῦ, συνεννοοῦμενος πρὸς τοὺς ἀδάμαντοκόπας, τοὺς κατασκευαστὰς καὶ τὰς κεντητρίδας, καὶ διηγοῦμενος εἰς τὴν μητέρα του, ἣν κατεξέλιζε, τὰς μυριάς περιπετείας καὶ τὰ δραματικὰ πολλὰ ἐπεισόδια τῶν θαυμασίων αὐτοῦ προμηθειῶν.

Ἐν μέσῳ τῆς τύβης ταύτης, ἣς μετρίως μετείχεν ὁ Οὐρβανὸς καὶ ἡ Καρολίνα, παρεισέδου αἰφνης ἄκουσα ἡ κυρία Δαργλάδ.

Σοβαρὸν γεγονός ἐπέηθε συνταράξαν τὸν βίον καὶ τὰ σχέδια τῆς Λεοντίας.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος ὁ σύζυγός της, πρεσβύτερος αὐτῆς εἴκοσιν ἔτη καὶ ἀπὸ μακροῦ ἐπισφαλῆς, ἀπέθανεν ἐκ νόσου χρονίας, καταλείπων εἰς αὐτὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν λίαν περιπλοκὸν, ἐξ ἧς ὅμως ἐκείνη ἐξῆλθε θριαμβευτικῶς, χάρις εἰς εὐτυχῆ χρηματιστικὴν ἐπιχείρησιν διότι ἐπαίξεν ἀπὸ μακροῦ, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Κ. Δαργλάδ, καὶ εἶχε τέλος κατορθώσει νὰ τύχῃ καλὸν λαχρὸν ἐν τῷ μεγάλῳ λαχείῳ. Εὕρισκετο λοιπὸν οὕτω χήρα, νέα καὶ θελκτικὴ ἔτι, πολὺ δὲ πλουσιωτέρα ἢ ἄλλοτε, χωρὶς διὰ τούτο νὰ ἐμπαδισθῶσι τὰ δάκρυα καὶ οἱ θρήνοι της. Τοσοῦτον δ' ἐκλαίε τὸν συζυγὸν της, ὥστε ἔλεγεν πολλοὶ θαυμάζοντες: «Ἡ καύμενη! μολονότι ἐφαίνετο ἐλαφρά, ἦτον ἀφωσιωμένη εἰς τὸ καθῆκον της. Δὲν ἦτο βέβαια ὁ Δαργλάδ σύζυγος νὰ τρελλάνῃ γυναῖκα, ἀλλ' αὐτὴ ἔχει τόσην καρδίαν, ὥστε εἶνε ἀπαρηγόρητος!»

Καὶ τὴν ἐλυποῦντο, καὶ προσεπάθουν νὰ τὴν διασκεδάσωσιν. Ἡ δὲ μαρκησία, σπουδαίως συγκινημένη, ἀπήτησε νὰ διάγῃ παρ' αὐτῇ τὰς μονήρας μεταμεσημβρινῆς τῆς ὥρας. Οὐδὲν τούτου εὐπρεπέστερον. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ῥηθῇ, ὅτι ἤρχετο εἰς τὸν κόσμον, ἀφοῦ ἡ μαρκησία δὲν ἐδέχετο πρὸ τῆς τετάρτης ἢ πέμπτης ὥρας. Οὐδὲ θὰ ἐφαίνετο κἄν ἐξερχομένη τοῦ οἴκου της, διότι

ἠδύνατο νὰ ἔρχεται ἐφ' ἀμάξης, ἀκαλλώπιστος καὶ οἰνοὶ ἀγνωστος. Ἡ Λεοντία παρηγορεῖτο καὶ διεσκεδάζεθε θεωροῦσα τὰς προετοιμασίας τοῦ γάμου, ἐνίοτε δὲ κατώρθωνεν ὁ δούξ νὰ προκαλῆ τὸν αἰφνίδιον γέλωτά της, — ὅπερ παρεῖχεν εἰς αὐτὴν τὴν εὐπρόσωπον εὐκαιρίαν νὰ μεταπίπτῃ εἰς ἄλλην νευρικὴν κρίσιν καὶ νὰ κρύπτῃ ἐν λυγμοῖς τὸ πρόσωπον εἰς τὸ μανδῆλιόν της, λέγουσα:

— Εἶνε σκληρὸν νὰ με κάμνετε νὰ γελῶ! δὲν ἤξεύρετε τί κακὸν μοῦ κάμνετε!

Ἐν πάσῃ ὅμως τῇ ἀπελιπίστῃ αὐτῆς ἡ Λεοντία κατελάμβανε τὴν οἰκειότητα καὶ ἐμπιστοσύνην τῆς μαρκησίας, καὶ προσεπάθει νὰ ὑποσκελίσῃ ἀνεπαίσθητως τὴν Καρολίαν, ἣτις οὐδὲ κἄν τὸ παρετήρει οὐδ' ἐμάντευε τὰ σχέδιά της.

Ἴδου δὲ ποῖον ἦτο τὸ μέγα καὶ κύριον σχέδιον τῆς Λεοντίας.

Βλέπουσα φθίνοντα τὸν δυσάρεστον σύζυγόν της, ἐνῶ ἠύξανεν αὐτὴ τὸ ἰδιαιτέρον της χρηματίον, ἡ Κυρία Δαργλάδ διενόηθη ὑποῖον τινὰ διάδοχόν τοῦ ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐγνώριζεν ἔτι τὸν ἀποφασισμένον ἠδὲν γάμον μετὰ τῆς δεσποινίδος Ξαιντράϊγ, εἶχεν ἐποφθαλμιάσει τὸν δούκα Ἀλερίαν. Ὡς εἶχον τὰ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, τὰ τοῦ γένους καὶ τῆς ἡλικίας του, ἡ Λεοντία ἐνόμιζεν αὐτὸν μὴ νυμφεύσιμον, ἐσκέπτετο δὲ, ἀλόγως καὶ ἀπιθάνως, ὅτι ἡ χήρα εὐγενεῶς πλουσίου καὶ ἀτένου ἦτο ἡ καλλιτέρα νύμφη, ἣν ἠδύνατο νὰ ὀνειρευθῇ πτωχὸς τις γυναικοθήρας, ἀναγκαζόμενος νὰ ἐξέρχεται πεζῇ καὶ νὰ ἐξελέγῃ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ὑπηρετοῦ του. Δὲν ἀμφέβαλλε λοιπὸν περὶ τῆς ἐπιτυχίας, καὶ ἐνῶ ἠσχολεῖτο νοημονέστατα περὶ τῆς τοποθετήσεως τῶν κεφαλαίων της, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν μετὰ κλαστικῆς ἡρεμίας:

— Τώρα, ἐτελείωσε! Ἐχω ἀρκετὰ χρήματα! δὲν θὰ παίξω πλέον, οὔτε θὰ βράδιουργῶ. Ἡ φιλοδοξία μου εἶνε κατὰ τούτο εὐχαριστημένη, καὶ πρέπει νὰ στραφῇ ἄλλού. Πρέπει νὰ ἐξαλείψω τὴν προπατορικὴν κληῖδα τῆς ἀγενείας, ἣτις μὲ στενοχωρεῖ κἄπως εἰς τὸν κόσμον. Πρέπει ν' ἀποκτήσω τίτλον, καὶ ὁ τίτλος τῆς δουκίσσης ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὸν συλλογισθῇ κανεὶς!

Καὶ τὸν ἐσυλλογίσθη μὲν ἐκείνη ἐγκαίρως, ἀλλ' ὁ Κ. Δαργλάδ ἐβράδυνε ν' ἀποθάνῃ. Μόλις εἶχεν ἀποβάλλει τὴν πρῶτην αὐτῆς πένθημον σκέπην κ' ἐμαθε παρὰ τῆς μαρκησίας, κατὰ τὴν πρῶτην αὐτῆς ἐπίσκεψιν, ὅτι δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ συλλογίζεται ὅσα ἐσυλλογίζετο.

Ἐτράπη τότε πρὸς τὸν μαρκησίον Βιλλεμέρ. Δὲν ἦτο τόσον λαμπρὸν τὸ πρῶγμα καὶ ἦτο πολὺ δυσκολώτερον ἀλλ' ὁ τίτλος ἦτο εὐπρόσωπος, καὶ δὲν τῆς ἐφαίνετο ἀδύνατος ἢ ἐπιτυχία. Ἡ μαρκησία ἀνησυχεῖ μεγάλως, βλέπουσα ὅτι ὁ ἀγαμὸς βίος ἐφαίνετο εὐχαριστῶν τὸν ἀμέριμον τοῦ υἱοῦ της βίον. Ἐλάλει δὲ περὶ τούτου ἐμπιστευ-

ικῶς καὶ ἀνυποκρίτως εἰς τὴν Κ. Δαργλάδ.
— Αὐτὸς, ἔλεγε, μὲ φοβίζει πολὺ μὲ τὸ ἴσυχον ἦθος του. Φοβοῦμαι μήπως ἔχει προλήψεις — δὲν ἤξεύρω ποῖας, — κατὰ τοῦ γάμου ἴσως καὶ κατὰ τῶν γυναικῶν ἐν γένει. Δὲν εἶνε μόνον δειλός, εἶνε ἄγριος. Καὶ ὁμοῦ εἶνε χαριέστατος, ὅταν κατορθώσῃ τις νὰ τὸν ἡμερώσῃ. Ἐπρεπε νὰ εὗρῃ γυναῖκα, ἢ ὁποῖα νὰ τὸν ἀγαπήσῃ πρώτη καὶ νὰ θελήσῃ ν' ἀγαπηθῇ παρ' αὐτοῦ.

Ἡ Λεοντία ὠφέλειτο ἐκ τῶν ἀποκαλύψεων τούτων.

— Νὰ σὰς εἰπῶ! ἀπεκρίνετο ἀπερισκέπτως, ὁ μαρκήσιος ὅα ἤθελε γυναῖκα τῆς ἡλικίας μου περίπου, τῆς περιουσίας μου καὶ τοῦ χαρακτῆρος μου, ἀλλ' ἀνωτέρας κοινωνικῆς θέσεως, ἐννοεῖται, καὶ ἢ ὁποῖα νὰ μὴν εἶνε χήρα τοῦ καλλίστου τῶν συζύγων.

— Ὁ χαρακτήρ σας, ἀγάπη μου εἶνε, παραπολύ ζωηρὸς δι' ἄνθρωπον τόσον συνεσταλμένον.

— Ἀλλὰ δι' αὐτὸ ἴσα ἴσα μία σύζυγος μὲ τὸν ἰδικόν μου χαρακτήρα ὅα τὸν ἔσωζε. Τὰ ἄκρα, καθὼς ἤξεύρετε. . . Ἐγὼ, ἂν ἦτο δυνατόν ν' ἀγαπήσω, — πράγμα ἀδύνατον πλέον, — ὅα ἡγάπων ἀκριβῶς ἄνδρα σοβαρὸν καὶ ψυχρὸν. Μήπως δὲν ἦτο τοιοῦτος ὁ μακαρίτης; Ἡ σοβαρότης του ἐμετρίαζε τὴν ζωηρότητά μου, καὶ ἡ εὐθυμία μου ἐφαίδρυνε τὴν μελαγχολίαν του. Ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἔλεγε συχνά. Δὲν εἶχε ποτὲ τοῦ ἀγαπήσει, πρὶν μὲ γνωρίσῃ, καὶ εἶχε καὶ αὐτὸς μεγάλην ἀποστροφήν πρὸς τὸν γάμον. Ὅταν μάλιστα μὲ εἶδε κατὰ πρῶτον, ἐφοβήθη τὴν ελαφρότητά μου. Ἀλλ' ἔπειτα διὰ μίαν παρετήρησιν ὅτι ἤμην ἀναγκαῖα εἰς τὴν ὑπαρξίν του, διότι ἡ φαινομένη ἐκείνη ελαφρότης, ἢ ὁποῖα, καθὼς γνωρίζετε, δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ ἔχω καρδίαν, ἐφώτιζε τὴν σκυθρωπότητά του, καὶ ἦτον, — καθὼς ἔλεγεν ὁ ἴδιος — βάλαμον τῆς ψυχῆς του. Ἄ! σὰς παρακαλῶ, μὴ κἀνωμεν πλέον λόγον περὶ μελλονύμφων. Αἱ ὀμιλίαι αὐταὶ μοῦ ἐνθυμίζουσι ὅτι εἰμαι τοῦ λοιποῦ μόνη ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ Λεοντία εὖρεν ἀφορμὴν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν περὶ τούτου λόγον τοσοῦτον συνεχῶς καὶ ὑπὸ τοιαύτας διαφόρους μορφάς, τοσοῦτον δ' ἐπικαιρῶς ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ ἀπαρασκευάστου καὶ τοσοῦτον περιποιητικῶς ὑπὸ τὸ πρόσχημα παντελοῦς ἀφιλοκερδείας, ὥστε ἡ ἰδέα εἰσεχώρησεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς μαρκησίας χωρὶς διόλου νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Ὅτε δὲ ἡ κ. Δαργλάδ εἶδεν αὐτὴν διατεθειμένην νὰ μὴ τὴν ἀποκρούσῃ ἐν εἴρῃ εὐθέτω, ἤρχισεν τὴν ἀπ' εὐθείας ἐπίθεσιν αὐτῆς κατὰ τοῦ κ. Βιλλεμιέρ, τὰς αὐτὰς μεταχειριζομένη πανουργίας, τὰς αὐτὰς ἐπιχαρίτους ἀπερισκεψίας, τὰς αὐτὰς ἀποσιωπήσεις περὶ τῆς συζυγικῆς ἀπελπισίας τῆς καὶ τοὺς αὐτοὺς ἀφελεῖς ὑπαινιγμοὺς, πάντα δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ συστάδην οὕτως εἰπεῖν, καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα αὐτὰ τῆς Καρολίνας, περὶ ἧς οὐδὲν ἀνῆσχε:

Ἄλλ' ἡ φλυαρία τῆς κ. Δαργλάδ ἦτο ἀντιπαθὴς εἰς τὸν μαρκήσιον· δὲν τὸ εἶχε δ' ἐκείνη ποτὲ παρατηρήσει, διότι οὐδέποτε τὸν εἶχε προκαλέσει ν' ἀσχοληθῇ περὶ αὐτῆς. Ὁ κ. Βιλλεμιέρ οὐ μόνον ἄγριος καὶ ἄπειρος δὲν ἦτο, ὡς ὑπετίθετο, ἀλλ' εἶχε μάλιστα λεπτοτάτην τὴν περὶ γυναικῶν κρίσιν. Οὕτω δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων ἐφάδων τῆς Λεοντίας κατενόησε τὰς προλήψεις αὐτῆς, ἐμάντευσε τὴν στρατηγικὴν τῆς, καὶ τοσοῦτον καλῶς τὸ ὑπέδειξεν εἰς αὐτήν, ὥστε καίριον ἤσθάνθη ἡ καρδία τῆς τραῦμα.

Ἦνοιξε τότε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς, καὶ ἐκ μυρίων λεπτῶν ἐνδείξεων ἐνόησε τὸν ἄπειρον ἔρωτα ὃν ἡ δεσποινὶς Σαίν-Ζενέ ἐπένεεν εἰς τὸν μαρκήσιον. Ἐσκέφθη δὲ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐνδικηθῇ, καὶ ἀνέμεινε τὴν εὐκαιρὸν στιγμήν.

Ὁ γάμος τοῦ δουκὸς εἶχεν ἐπιβῆ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰανουαρίου. Ἀλλὰ τοσοῦτον ἐξήγειρε τὴν κατακρυφίαν σκληρῶν τιμῶν αἰθουσῶν τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ ἢ εὐκολία μετ' ἧς ἡ δούκισσα Δυσιέρ εἶχεν ἀποδεχθῆ τὴν αἴτησιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἐνόχου, ὥστε ἀπεφάσισεν αὐτὴ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης μομφῆς ἐπὶ σπουδῇ, ν' ἀναβάλλῃ ἐπὶ τρεῖς μῆνας τὴν εὐτυχίαν τῶν δύο μελλονύμφων, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τούτοις τὴν βαπτιστικὴν αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον. Ἡ βραδύτης αὕτη δὲν ἐτρόμαξε τὸν δούκα, ἀλλὰ δυσηρέστησε μὲγάλως τὴν μαρκησίαν, ἥτις δὲν ἔβλεπε τὴν ὥραν ν' ἀνοίξῃ τὰς αἰθούσας τῆς καὶ νὰ κοσμηθῇ αὐτὰς διὰ χαριστάτης νόμφης, ἥτις ἐμελλε νὰ ἐλύσῃ περὶ αὐτὴν νεαρὰ πρόσωπα. Ἡ κ. Δαργλάδ προφασιζομένη ὑποθέσεις, ἐγένετο σπανιώτερη, καὶ ἡ Καρολίνα ἐπανέλαβε τὸ ἔργον τῆς.

Εἶχε δὲ αὕτη πολὺ ὀλιγωτέραν τῆς μαρκησίας ἀνυπομονησίαν νὰ κατοικήσῃ τὸ μέγαρον Σαιν-τράϊγ καὶ νὰ μεταβάλλῃ ἔξεις. Ὁ μαρκήσιος δὲν εἶχεν ἀπόφασιν νὰ δεχθῇ ἄκνημα παρὰ τῶν ἀδελφῶν του, οὐδ' ἐξεφράζετο περὶ τῶν προσωπικῶν του σχεδίων. Καὶ ἀνησύχει μὲν ἐκ τούτου ἡ Καρολίνα, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις αὐτῆς πάσης σπουδῆς τοῦ μαρκησίου, ὅπως συγκατοικήσῃ μετ' αὐτῆς, τῇ παρεῖχε τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἡρέμου ἐκείνου αἰσθημάτων ὅπερ ἀπῆται παρ' αὐτοῦ. Εἶχεν ὁμοῦ περιέλθει εἰς τὴν φάσιν ἐκείνην τοῦ πάθους, καὶ ἦν ἡ λογικὴ ἐλέγχεται πολλάκις σφάλουσα παρὰ τῆς καρδίας. Ἀπῆλαυεν ἐν σιγῇ τῶν τελευταίων ὥραίων τῆς ἡμερῶν, καὶ ὅτε ἤλθε τὸ ἔαρ, πρῶτον ἐπὶ ζωῆς τῆς ἐπόθησε τὸν χειμῶνα.

Ἡ δεσποινὶς Σαιν-τράϊγ εἶχεν αἰσθανθῆ μεγάλην ὑπόληψιν καὶ φιλίαν πρὸς τὴν δεσποινίδα Σαίν-Ζενέ, τὸνναντίον δὲ ἤσθάνετο βαρυτάτην ἀντιπάθειαν πρὸς τὴν κυρίαν Δαργλάδ, ἣν συνήντα σπανίως τὴν πρῶταν παρὰ τῇ μελλούσῃ πενθερᾷ τῆς, πρὸς ἣν ἤρχετο καὶ αὐτὴ οὐχὶ ἐπισήμως, ἀλλὰ κατὰ τὰς ὥρας τῆς τῶν οικείων ὑποδοχῆς, μετὰ τῆς κυρίας καὶ τῆς δεσποινίδος Δυσιέρ.

Ἡ Λεοντία δὲν ἐράνην προζητηροῦσα τὸ περίφρον ἦθος τῆς ὥραίας Ἀρτεμίδος. Ἐπίστευεν ὅτι ἐκράτει τὴν εὐτυχίαν τῆς καὶ διὰ τὴν ἠδύνατο νὰ ἐνδικηθῇ καὶ αὐτὴν καὶ τὴν Καρολίαν.

Δὲν προσεκλήθη εἰς τὰς ἐορτὰς τοῦ γάμου, διότι τὸ πένθος τῆς δὲν τὸ ἐπέτρεπε. Οὐχ' ἦτον χάριν τῆς μαρκησίας, πρὸς ἣν ἡ Ἀρτεμὶς ἐμαρτύρει πάντα σεβασμὸν, ἐλέγχθησαν πρὸς αὐτὴν ὀλίγα τινὲς λέξεις λύπης ἐπὶ τῷ καλύματι τούτῳ. Τόσον μόνον. Ἡ δὲ Καρολίνα τὸνναντίον ἐξείλετο ὡς περὶ ἀνυποκρίτου κόρη ν' ἐπληρώσῃ δῶρον ὑπὸ τῆς μελλούσης δουλίσσης Ἀλεξίς.

Ἐβῆσε τέλος ἡ μεγάλη ἡμέρα, καὶ πρῶτον τότε ἀπὸ μακρῶν ἤδη ἐτῶν ἔλγους καὶ πτωχείας, ἡ δεσποινὶς Σαίν-Ζενέ, κεκοσμημένη δι' ἐξαιρέτου καλαισθησίας καὶ πλουσίως διὰ τῶν δώρων τῆς νόμφης, ἐπεφάνη ἐν πάσῃ τῇ ἀγλῇ τοῦ κάλλους αὐτῆς καὶ τῆς χάριτος. Προῦξένησε βαρυτάτην ἐντύπωσιν, καὶ πάντες ἠρώτησαν τίς κ' ἰπόθεν ἡ μαγευτικὴ ἐκείνη ἄγνοστος. Ἡ δὲ Ἀρτεμὶς ἀπήντα: «Ἐἶνε φίλη μου, κόρη ἀληθῶς διακεκριμένη, προστατευομένη τῆς πενθερᾶς μου, καὶ τὴν ὁποῖαν εἰμαι εὐτυχῆς ὅτι ἔχω πλησίον μου».

Ὁ μαρκήσιος ἐγόρευσε μετὰ τῆς νόμφης καὶ τῆς δεσποινίδος Δυσιέρ, ἕνα δυνήθῃ νὰ χορευθῇ κατόπιν καὶ μετὰ τῆς δεσποινίδος Σαίν-Ζενέ. Ἡ Καρολίνα τοσοῦτον ἐξεπλάγη, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ τὸ ἐπὶ εἴρη μειδιῶσα: «Πῶς, ἀφοῦ συνειργάσθημεν εἰς τὴν χειραφέτησιν τῶν κοινοτήτων καὶ τὴν ἴδρυσιν τῆς ἐλευθέρως ἰδιοκτησίας, ὅα χορευόμεν τὴν καὶ τὸν ἀντίχορον;»

— Βέβαια, ἀπήντησεν ἐκείνος ζωηρῶς, καὶ τούτο εἶνε πολὺ καλλίτερον, ἀφοῦ ὅα αἰσθανθῶ τὴν χεῖρά σας εἰς τὴν χεῖρά μου.

Πρῶτον τότε ὁ μαρκήσιος εἰδείκνυεν ἐμφανῶς εἰς τὴν Καρολίαν συγκίνησιν, ἧς μετεῖχόν πως καὶ αἱ αἰσθήσεις του, διότι ἀληθῶς ἠσθάνθη ἐκείνη τὴν χεῖρά του φρίσσουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς του καταβιβρώσκοντας αὐτήν. Ἐφοβήθη, ἀλλὰ διανοήθη ὅτι καὶ ἄλλοτε ἤδη εἶχε φανῆ ὅτι ἦτο ἐρωτευμένος πρὸς αὐτήν, κατώρθησεν ὁμοῦ νὰ νικήσῃ τὸν κακὸν αὐτὸν διαλογισμὸν του. Ἐγούσα ἀπέναντι τῆς ἄνδρα τοσοῦτον ἄγνον καὶ ἠθικόν, ἔπρεπε νὰ φοβηθῇ ἐκ στιγμιαίας λήθης; Ἀλλως δέ, μήπως καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα δὲν ἠσθάνετο τὴν ἀόριστον αὐτὴν μέθην τοῦ ἔρωτος, ἣν πρὸ μικροῦ ἔτι θέλησιν εἶχε νὰ κατανηκῆσῃ; Ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ συναισθανθῇ ὅτι ἦτο ἐξαισίας ὥραία, διότι ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ τὸ ἔλεγον. Ὑπερέβαλλε καὶ αὐτὴν τὴν νεόνυμφον, δεκαεπταετίδα μόλις, ἀδραντοστόλιον καὶ φέρουσαν ἐπὶ τῶν χειλέων τὸ ἐπίχαρι νικηφόρον μειδιάμα τῆς. Αἱ προσβύτιδες ἔλεγον εἰς τὴν δούκισσαν Δυσιέρ: «Ἡ πτωχὴ αὕτη ὀφρανή εἶνε περὶ ἀπὸ τῆς ὥραίας· κακὸν πρᾶγμα.» Καὶ αὐτοὶ τῆς δουκί-

σης οἱ υἱοὶ, νεοὶ μεγάλων ἐλπίδων καὶ ὑπερήφανοι τὸ ἦθος, ἐθειώρουν τὴν δεσποινίδα Σαίν-Ζενέ κατὰ τρόπον δικαιολογοῦντα τοὺς φόβους τῶν πεπειραμένων ἐκείνων γυναικῶν. Ὁ δούξ συγκεκλιμένος ὅτι ἡ γενναία του σύζυγος οὐδ' ἐσυλλογίζετο κἄν νὰ ζηλοτυπήσῃ, καὶ εὐγνωμονῶν πρὸς τὴν Καρολίαν διὰ τὸ μεμετρημένον τῶν τρόπων τῆς, ἐπέδεικνε πρὸς αὐτὴν ἰδιαίτερας περιποιήσεις. Ἡ δὲ μαρκησία, μὴ θέλουσα νὰ σκιάσῃ τὴν ὥραίαν αὐτὴν ἡμέραν, προσεφέρετο πρὸς αὐτήν ἔτι μητριακώτερον καὶ προσεπάθει νὰ ἐξαλείψῃ πᾶσαν ἐπιφάνειαν ὑποτελείας. Ἀπλῶς εἰπεῖν ἡ Καρολίνα εὐρίσκειτο εἰς στιγμήν τινα τοῦ βίου ἐξ ἐκείνων, καὶ ὅς, παρὰ πᾶσαν τῆς τύχης ἰδιοτροπίαν, ἡ φυσικὴ δύναμις ἦν ἀσκούσιν ἢ νοσηροσύνη, ἡ τιμὴ καὶ τὸ κάλλος φαίνεται ἀνακτώσα τὰ δικαιώματα αὐτῆς καὶ τὴν προσήκουσαν ἐν τῷ κόσμῳ θέσιν τῆς.

Καὶ ἀνεγίνωσκε μὲν ἡ Καρολίνα τὸν θρισμὸν τῆς ἐπὶ πικρῶς προσώπου, ἀλλ' ἐκ τῶν βλέμμάτων ἰδίως τοῦ μαρκησίου ἠδύνατο νὰ βεβαιωθῇ περὶ αὐτοῦ. Πικρεῖται δ' ἐπίσης πόσον ὁ μυστηριώδης ἐκείνος ἄνθρωπος εἶχε μεταμορφωθῆ ἀπ' ἧς ἡμέρας τὸ πρῶτον εἶχεν ἰδεῖ αὐτὸν δειλόν, ἀφηρημένον καὶ προσπαθοῦντα νὰ μὴ φαινηταὶ κἄν. Εἶχε τότε τοὺς τρόπους κομφῶς ὅσον καὶ ὁ προσβύτερος ἀδελφός του, μετὰ πλείονος ἔτι ἀληθοῦς χάριτος καὶ πραγματικῆς εὐγενείας. Διότι ὁ δούξ, καίτοι θαθέως ἐπιστήμων περὶ τὴν τέχνην τοῦ φέρεσθαι, εἶχεν ὁμοῦ ὀλίγον ἐπιτετηδευμένον καὶ πως θεατρικόν τὸ ἦθος, ὡς ἔχουσιν αὐτὸ συνήθως οἱ Ἰσπανοί. Ὁ μαρκήσιος ἦτο ὁ γαλλικὸς τύπος, καὶ ὄλην αὐτοῦ τὴν ἄτηγον ἀφέλειαν, μετὰ πάσης τῆς προσηγοῦς αὐτοῦ χάριτος καὶ μετὰ τοῦ γοῆτρου ἐκείνου, ὅπερ δὲν ἐπιβάλλεται ἀλλ' ἐλκύει. Ἐγόρευεν — τουτέστιν ἐβάδιζε — τὸν ἀντίχορον μετὰ πλείονος ἢ πᾶς ἄλλος ἀπλότητος. Ἀλλ' ἡ ἀγνότης τοῦ βίου του περιέβαλλεν αὐτόν, καὶ τὴν μορφήν του καὶ πᾶσαν του κίνησιν ὥστε δι' ἐξαιρέτου τινὸς ἀρώματος νεότητος. Ἐβραίνετο τὴν ἐσπέραν ἐκείνην κατὰ δέκα ἔτη νεώτερος τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀνεξήγητος δὲ τις ἐλπίδος ἀνταύγεια, οἶονεὶ ἀνατελλούσης νέας ζωῆς, ἐφώτιζε τὸ βλέμμα του.

ΙΘ'

Τὸ μεσονύκτιον ἀνεχώρησαν ἀπαρατήρητοι οἱ νεόνυμφοι, ἡ δὲ μαρκησία ἐνεύσεν εἰς τὸν υἱὸν τῆς, ὅτι ἦτο κατὰ κόπος κ' ἐπιθύμει ν' ἀποσυρθῇ ἐπίσης.

— Δός με τὸν βραχιονά σου, παιδί μου, τῷ εἶπεν ὅτε ἤλθε πλησίον τῆς. Ἄς μὴ ταράξωμεν τὴν Καρολίαν, ἢ ὁποῖα χορεύει τὴν ἀφῆν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς κυρίας Δ. . .

Ἐνῶ δὲ ὁ μαρκήσιος ὑπεστήριζεν αὐτὴν διὰ

του διαδρόμου, ὅστις ἔφερον εἰς τὰ ἰσόγαια δώματα της — διότι φροντίζε εἶχε ληφθῆναι ἀπαλλαγῆ τῆς ἀναβάσεως κλιμάκων. —

— Ἀγαπητέ μου υἱέ, εἶπεν εἰς αὐτόν, δὲν θὰ ἔχῃς πλέον τὸν κόπον νὰ φέρῃς εἰς τὰς ἀγκάλας σου τὴν πτωχὴν σου γραῖαν μητέρα. Τὸ ἔκαμνες τόσον συχνὰ εἰς τὴν ἄλλην οἰκίαν, κ' ἐγὼ σ' ἔλυπούμην διὰ τὸν κόπον σου. . .

— Καὶ ἐγὼ θὰ λυπούμαι, ὅτι δὲν λαμβάνω πλέον αὐτὸν τὸν κόπον, εἶπεν ὁ Οὐρβανός.

— Τὴν ὥραιος καὶ μεγαλοπρεπὴς εἶνε ὁ χορὸς αὐτός· ὑπέλαβεν ἡ μαρκησία, ὅτι ἐφθασαν εἰς τὰ δωματῖα της. Καὶ ἡ Καρολίνα! βασίλισσα τοῦ χοροῦ! Δὲν ἐχόρταινα νὰ θαυμάζω τὴν ὥραιότητα καὶ τὴν χάριν της.

— Μητέρα, εἶπεν ὁ μαρκησίος, εἰσθε ἀληθῶς πολὺ κουρασμένη; Ἄν σὰς παρεκάλουν νὰ ἠμιλήσωμεν μαζὶ ἕν τέταρτον τῆς ὥρας!

— Νὰ ἠμιλήσωμεν, υἱέ μου! ἀνεφώνησεν ἡ μαρκησία. Ἐκουράσθην, διότι δὲν εἶχα εὐκαιρίαν νὰ ἠμιλήσω μ' ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ. Ἐπειτα ἐφοβούμην μὴ φανῶ γελοία, ἠμιλοῦσα πολὺ περὶ τῆς εὐτυχίας μου. Ἄς ἠμιλήσωμεν τώρα περὶ αὐτῆς. . . ὡς ἠμιλήσωμεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου, . . καὶ περὶ σοῦ ἐπίσης. Δὲν θὰ μοῦ δώσῃς καὶ σὺ μίαν ἄλλην ἡμέραν ἠμοίαν μὲ αὐτήν;

— Ἀγαπητὴ μου μητέρα, εἶπεν ὁ μαρκησίος, γονυπετῶν πρὸ τῆς μητρὸς του, καὶ δραττόμενος τῶν χειρῶν αὐτῆς, ἀπὸ σὰς ἐξαρτᾶται νὰ ἔχω κ' ἐγὼ ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἡμέραν τῆς ὑπερτάτης μου χαρᾶς.

— Τί λέγεις; ἀλήθεια; λέγε λοιπὸν γρήγορα!

— Ναί, θὰ σὰς τὰ εἰπῶ ὅλα. . . Αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐπερίμενα. Ἐπερίμενα καὶ ἠυχόμεν ἐκ βάθους καρδίας νὰ ἔλθῃ ἡ εὐλογημένη αὐτὴ ὥρα καθ' ἣν ὁ ἀδελφός μου, συνδιαλλαττόμενος πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸς τὸν ἑαυτὸν του, θὰ ἔθλιβεν εἰς τὴν ἐξάγνισθισαν ἀγκάλην του σύζυγον ἀξίαν νὰ γείνη κόρη σας. Τὴν στιγμήν δὲ αὐτὴν ἀπόφασιν εἶχα νὰ σὰς εἰπῶ τὰ ἐξῆς: Κ' ἐγὼ μῆτῆρ μου ἔχω νὰ σὰς παρουσιάσω δευτέραν κόρην πολὺ πλέον ἀξιαγάπητον τῆς πρώτης κ' ἐπίσης ἀγνήν. Ἀγαπῶ ἐμπαθῶς πρὸ ἐνὸς ἔτους τὸ ἐντελέστερον πλῆγμα τοῦ κόσμου. Τὸ ἐμάντευσεν ἴσως ἀλλὰ δὲν τὸ γνωρίζει. Τὴν σέβομαι καὶ τὴν ἐκτιμῶ τόσον, ὥστε ἐγνωρίζω ὅτι οὐδέποτε θὰ μοῦ ἀνταπέδιδε τὸ σέβας καὶ τὴν ἐκτίμησιν της, χωρὶς τὴν ἰδικὴν σας συναίνεσιν. Αὐτὸ τοῦλάχιστον μ' ἔκαμε νὰ ἐνοήσω μίαν ἡμέραν, τὴν μόνην καθ' ἣν τὸ μυστικόν μου ἦτο ἕτοιμον νὰ μοῦ ἐκφύγῃ χωρὶς νὰ τὸ θέλω, πρὸ τεσσάρων μηνῶν, κ' ἔκλεισα πάλιν αὐστηρῶς τὰ χεῖλιά μου καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς σὰς. Καθῆκον εἶχα ν' ἀποφύγω πᾶν β,τι ἠδύνατο νὰ στενοχωρήσῃ τὴν ὑπαρξίν σας. Ἄλλ' εὐτυχῶς τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Καὶ ἡ τύχη σας,

καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἡ τύχη καὶ ἡ ἰδική μου εἶνε ἀσφαλεῖς ἐντελῶς τοῦ λοιποῦ. Εἶμαι τώρα ἀρκετὰ πλούσιος κ' ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ μὴ ἐπιζητήσω αὐξήσιν περιουσίας ἀλλὰ νὰ νυμφευθῶ κατὰ τὴν καρδίαν μου. Ἐχετε ὅμως καὶ σεῖς νὰ μοῦ κάμετε μίαν θυσίαν, καὶ ἡ μητρική σας στοργὴ δὲν θὰ μοῦ τὴν ἀρνηθῆ, ἀφοῦ ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται ὅλης μου τῆς ζωῆς ἡ εὐτυχία. Ἡ κόρη αὐτὴ ἀνήκει εἰς ἐντιμον οἰκογένειαν, ἐβεβαιώθητε δὲ περὶ τούτου καὶ σεῖς ἡ ἴδια ὅτε τὴν ἐδέχθητε εἰς τὸν κύκλον τῶν οἰκείων σας. Δὲν ἀνήκει ὅμως εἰς οἰκογένειαν ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων καὶ διασήμων, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἔχετε ἀποκλειστικὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐνοσῶ παντάπασι νὰ πολεμήσω. Σὰς εἶπα ὅτι ἔπρεπε κἄτι νὰ μοῦ θυσιάσετε. Θέλετε; Τὸ κάμνει ἡ ἀγάπη σας; Ναί, μητέρα, ναί! ἡ καρδία σας τὴν ὁποίαν ἀκούω νὰ πάλῃ θ' ἀποδεχθῆ χωρὶς λύπην, καὶ μὲ τὴν ἀπειρον μητρικήν σας ἀγαθότητα, τὴν παρακλήσιν υἱοῦ ὅστις σὰς λατρεύει.

— Ἀχ Θεέ μου! περὶ τῆς Καρολίνας μ' ἠμιλεῖς; ἀνέκραξε τρέμουσα ἡ μαρκησία. Στάσου, υἱέ μου, στάσου νὰ συνέλθω. Αὐτὸ δὲν τὸ ἐπερίμενα!

— Ὡ, μὴ τὸ λέγετε αὐτό, ὑπέλαβεν ὁ μαρκησίος μετὰ πάθους. Ἄν τὸ πρᾶγμα σὰς φαίνεται φοβερόν, ὡς μὴ γείνη! Δὲν νυμφεύομαι ποτέ. . .

— Νὰ μὴ νυμφευθῆς! . . . Θὰ ἦτο χειρότερον! Στάσου λοιπὸν νὰ συνέλθω· ἴσως τὸ πρᾶγμα χωνεύεται εὐκολότερον παρ' ὅτι φαίνεται. Δὲν εἶνε τόσον τὸ γένος. . . ὁ πατήρ της ἦτον ἱππότης· ὀλίγον εἶνε. . . ἀλλὰ τέλος πάντων, ἔν ἦτο μόνον αὐτό! Εἶνε ἡ παντελής πτωχεία, ἡ ὁποία ἐπεσεν ἐπάνω της. . . Θὰ μοῦ εἰπῆς ἴσως, ὅτι χωρὶς ἐσὲ θὰ μοῦ συνέβαινε τὸ ἴδιον. Ἄλλ' ἐγὼ θ' ἀπέθνησκω, ἐνῶ αὐτὴ εἶχε τὸ ὄχρος νὰ ἐργασθῆ διὰ νὰ ζήσῃ, καὶ νὰ δεχθῆ θέσιν ὑπηρετικὴν. . .

— Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκησίος, θὰ τὴν κατηγορήσετε δι' ἐκεῖνο ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν μεγάλην ἀρετὴν τοῦ βίου της;

— Ὅχι, ὄχι, ἐγὼ ὑπέλαβε ζωηρῶς ἡ μαρκησία. Τούναντίον ἀλλ' ὁ κόσμος εἶνε τόσον. . .

— Τόσον ἀδίκος καὶ τόσον τυφλός! . . .

— Ἀληθὲς καὶ αὐτό, καὶ ἔχω ἀδικὸν νὰ μὲ μέλει. Ἔστω! ἀφοῦ εὐρισκόμεθα εἰς τοὺς ἐξ ἔρωτος γάμους, μίαν μόνην ἔχω ἀκόμη ἐστασιν. Ἡ Καρολίνα εἶνε εἰκοσιπέντε ἔτων. . .

— Κ' ἐγὼ ἐπέμσα τὰ τριάκοντα τέσσαρα.

— Δὲν λέγω αὐτό. Εἶνε νεωτάτη, ἂν ἡ καρδία της εἶνε τόσον ἀγνή καὶ νέα ὅσον ἡ ἰδικὴ σου, ἀλλὰ ἠγάπησεν. . .

— Ὅχι! γνωρίζω ὅλην τῆς τὴν ζωὴν, ἠμιλήσα μὲ τὴν ἀδελφὴν της. Ἦτο λόγος νὰ νυμφευθῆ, ἀλλὰ ποτέ της δὲν ἠγάπησε πραγματικῶς.

— Ἀλλὰ μεταξύ τοῦ ἀποτυχόντος αὐτοῦ γάμου καὶ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μας παρήλθον ἔτη ὀλόκληρα. . .

— Ἐλθθα πληροφορίας. Γνωρίζω τῆς ζωῆς της πᾶσαν ὥραν σχεδόν. Σὰς λέγω δὲ ὅτι ἡ δεσποινὴς Σαιν-Ζενέ εἶνε ἀξία καὶ ὠμῶν καὶ ἐμοῦ· διότι τὸ γνωρίζω. Δὲν μὲ κατέστησε τυφλὸν ἀνόητον πάθος, ὄχι! Ἐρως σοβαρὸς, θεμελιούμενος ἐπὶ τῆς κρίσεως, τῆς παραβολῆς πρὸς ὅλας τὰς ἄλλας γυναῖκας, καὶ τῆς βεβαιότητος, μοῦ ἔδωκε τὴν δύναμιν νὰ σιωπήσω, νὰ περιμείνω καὶ νὰ θελήσω νὰ σὰς πείσω ἐν πλήρει συνειδήσει.

Ὁ μαρκησίος ἠμίλησεν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν μητέρα του, καὶ ἠθριάμβευσεν. Ἡ εὐγλωττία τοῦ πάθους του καὶ ἡ υἱική του στοργή, ἦς τοσαῦτα εἶχε παράσχει δείγματα, συνεκίνησαν τὴν μαρκησίαν καὶ ἐνέδωκε.

— Λοιπὸν! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκησίος, μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ τὴν καλέσω ἐδῶ ἐκ μέρους σας; Θέλετε νὰ τῆς εἰπῶ πρώτην φορὰν ἐνώπιόν σας, εἰς τοὺς πόδας σας, ὅτι τὴν ἀγαπῶ; Βλέπετε, δὲν τολμῶ νὰ τῆς τὸ εἰπῶ μόνος πρὸς μόνην. Ἐν βλέμμα τῆς ψυχρόν, μίαν λέξιν δυσπιστίας θὰ μοῦ συνέτριβε τὴν καρδίαν. Ἐδῶ ὅμως, ἐπὶ παρουσίᾳ σας, θὰ ἠμιλήσω καὶ θὰ δυνηθῶ νὰ τὴν πείσω.

— Υἱέ μου, εἶπεν ἡ μαρκησία, ἔχεις τὸν λόγον μου. Βλέπεις, ἐξηκολούθησε θλιβούσα αὐτόν ἐν τῇ ἀσθενείᾳ της ἀγκάλῃ, ὅτι δὲν σοῦ τὸν ἔδωκα μὲν μὲ αὐθάρμητον χαρὰν ἀλλὰ τοῦλάχιστον μὲ στοργὴν ἀπεριόριστον καὶ χωρὶς ἐπιφύλαξιν. Ἐν μόνον ἀπαιτῶ, νὰ σκεφθῆς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας περὶ τῆς θέσεώς σου. Τὰ πράγματα μετεβλήθησαν, διότι ἔχεις ἤδη τὴν συναίνεσιν μου, περὶ ἧς οὐδέμιαν εἶχε βεβαιότητα πρὸ μιᾶς ὥρας. Πρὶν τὴν λάβῃς, ἐνόμιζες ὅτι σ' ἐχώριζον ἀπὸ τὴν δεσποινίδα Σαιν-Ζενέ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα ὑπέθετες δυσυπέβλητα, καὶ τὰ ὁποῖα ὑπέθαλλον ἴσως τὴν ἐπιθυμίαν σου. Μὴ σείῃς τὴν κεφαλὴν. Ποῦ τὸ ἠξίει; Ἐπειτα δὲν σοῦ ζητῶ καὶ μεγάλα πράγματα. Εἰκοσιτέσσαρας μόνον ὥρας νὰ μὴ τῆς εἰπῆς τίποτε. Κ' ἐγὼ ἡ ἴδια ἔχω ἀνάγκην νὰ συνοικειωθῶ, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἔλαβον, ὥστε τὸ πρόσσωπόν μου, ἡ ταραχὴ μου, τὰ δάκρυά μου ἴσως νὰ μὴ προδώσωσιν εἰς τὴν Καρολίαν πόσον ἡ ἀπόφασιν αὐτὴ ὑπῆρξε δι' ἐμὲ δύσκολος.

— Ναί, ναί! ἔχετε δικαίον! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκησίος. Ἄν τὸ ἐμάντευε, δὲν θὰ μὲ ἔφινεν ἴσως νὰ ἠμιλήσω. Αὔριον λοιπὸν, καλὴ μου μητέρα! Εἰκοσιτέσσαρας ὥρας εἶπατε; Πολλὰ εἶνε! . . . Κ' ἔπειτα. . . εἶνε μία μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Θ' ἀγρυπνήσητε λοιπὸν καὶ αὔριον;

— Βεβαίως, ἀφοῦ ἔχομεν συναυλίαν αὔριον εἰς τὰς αἰθούσας τῆς νέας δουκίσσης. Δι' αὐτὸ

πρέπει νὰ κοιμηθῶμεν ἀπόψε. Μήπως ἔχεις σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν χορὸν;

— Δότε μου τὴν ἄδειαν. Εἶνε ἀκόμη ἐκεῖ. . . καὶ εἶνε τόσον εὐμορφὴ μὲ τὸ λευκὸν τῆς φρέμα καὶ μὲ τοὺς μαργαρίτας της. Σὰς βεβαίω δὲν τὴν εἶδα ἀρκετὰ. Δὲν ἐτόλμων. Τώρα μόνον θὰ τὴν ἰδῶ καλά.

— Ὅχι! κάμε μου καὶ σὺ αὐτὴν τὴν θυσίαν, νὰ μὴ τὴν ἰδῆς καὶ νὰ μὴ τῆς ἠμιλήσῃς, ἕως αὔριον τὸ βράδυ. Ὁρκίσου μου, ἀφοῦ βεβαίως δὲν θὰ κοιμηθῆς, νὰ συλλογιθῆς αὐτήν, ἐμὲ καὶ σὲ αὐτὸν μόνος σου, ἐπὶ τινὰς ὥρας καὶ αὔριον τὸ πρωτὸν ἀκόμη. Νὰ μὴν ἔλθῃς ἐδῶ πρὸ τῆς ὥρας τοῦ γεύματος. Πρέπει ὁρκίσου μὲ το!

Ὁ μαρκησίος ὠρκίσθη κ' ἐτήρησε τὸν λόγον του. Ἄλλ' ἡ μόνωσις, ἡ νύξ, ἡ λύπη ὅτι δὲν ἔβλεπε τὴν Καρολίαν καὶ ἄφινεν αὐτὴν ἐν μέσῳ ξένων βλεμμάτων καὶ θωπειῶν, ἠξήσαν τὴν ἀνοπομονησίαν του καὶ ἀνερίπισαν τὴν φλόγα τοῦ πάθους του. Ἄλλως δὲ αἱ προφυλάξεις τῆς μητρὸς του, καὶ τοι φρόνιμοι καθ' ἑαυτὰς, ἦσαν παιδαριώδεις ἀπέναντι ἀνδρὸς ὅστις ἀπὸ καιροῦ ἤδη ἐσκέπτετο καὶ ἤθελε.

(Ἐπειτα συνέχεια).

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΕΝ Τῇ ΑΥΣΕΙ

ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ

Τῆς ΒΑΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ

Συνέχεια· 86 σελ. 553.

ΚΒ'.

Μετὰ τὰς ἐν Τάρφ καὶ Νοβάρφ μάχας οἱ Στρατιῶται ἐξακολουθοῦσι τὸν κατὰ τῶν Γάλλων πόλεμον ἐν Νεαπόλει καὶ Καλαβρίᾳ. Ὁ,τι ἔπαθον ὁ Κάρολος καὶ ὁ δούξ τῆς Αὐρηλίας, τὰ αὐτὰ καὶ χειρότερα ἐδοκίμασαν οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ βασιλέως Γιλβέρτος de Montpensier, καὶ Στουάρτ d' Aubigny. Μετὰ τῶν Στρατιωτῶν πολεμῶσιν ἐν Καλαβρίᾳ καὶ οἱ γαλεῶται ¹⁾. Διάφοροι τῶν ἡμετέρων πολεμιστῶν διαπρέψαντες τότε ἔλαβον ἀδράς συντάξεις ἐν Ζακύνθῳ, Κερκύρᾳ, καὶ ἐν τῇ μετ' ὀλίγον διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν κατακτηθῆσιν Κεφαλληνίᾳ, ὡς καὶ ἐν Λευκάδι, γενόμενοι οἱ γενάρχοι τοῦ ἀρχοντολογίου τῆς Ἐπτανήσου. Πολλὰ ψηφίσματα τῆς Γερουσίας εὐφρόμως ἀνακηρύττουσι τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας καὶ τοὺς θριάμβους τῶν Στρατιωτικῶν ἀρχόντων Βουζύκη, Φροσύνα καὶ Θεράκη Ναυπλιέων, Καρμυδόντα ἀρχοντος τοῦ Δοκοῦ, ἀδελφῶν Ἄν-

¹⁾ Sanuto, la spedizione di Carlo VIII, σελ. 493.

δρομηδαίων ἀρχόντων τῆς Πεδιάδος, Θεοδώρου καὶ Ἰωάννου Παλαιολόγου Λεονταριῶν, Παγωμένου Δριμῆ καὶ Βλασκίου Κορωναίων, Θεοδώρου Κόντου, Λέκα Προγόνου καὶ Δημητρίου Πρωτοστράτορα Μονεμβασιωτῶν, τριῶν Ράλλιδων, δύο Μπογαλαίων καὶ Κεβάκου Σπαρτιατῶν, Μενάγια, Καρούσου, Κομποθέρα καὶ Μάτεση Μεθωναίων ἐγκαταστάτων ἐν Κεφαλληνία, Αἰσκαρη, Μεγαδόουκα καὶ Λούζη Ζακυνθίων, καὶ τῶν Αἰτωλῶν Νικολίτσα, Μαλακιάση, Μέγρα, ἀδελφῶν Σκιαδοπούλων κλπ.

Ὀνομαστότερος ὅμως ὢλων τούτων ἐγένετο ὁ προρρηθεὶς Μερκούριος Μπούας ἀληθὴς ἀπόγονος τοῦ Πύρρου, ἐπὶ τριακόσια συνεχῆ ἔτη πολεμῶν ὡς οὗτος ἄνευ ὠρισμένου σκοποῦ, μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἀκουσθῆναι εἰς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, ὡς συνεχῶς λέγει ὁ βιογράφος του. Λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως πλοῦσιον τιμᾶσιον ἐν Νεαπόλει, ὀνομασθεὶς ὑπὸ μὲν τοῦ Λουδοβίκου ΙΒ' ἀρχηγὸς τοῦ γαλλικοῦ ἱππικοῦ καὶ κόμης τοῦ Ἀκουίνου καὶ τῆς Ρόκας-Σέκας, ὑπὸ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ στρατηγὸς καὶ κόμης τοῦ Ἰλάξ καὶ τοῦ Σιάβε, φερτωμένος ἐκ βρυτιμῶν βασιλικῶν περιθερμίων, παρασήμων, χρυσοκεντήτων σημαίων καὶ ἐνδυμασιῶν, ἐνθὺ δύναιται ν' ἀπολαύη ἐν ἀνέσει τὸν δι' αἱματηρῶν ἰδρωτῶν ἀποκτηθέντα πλοῦτόν του, προτιμᾷ νὰ περιπλανῆται ἐν ὅλῃ τῇ Εὐρώπῃ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πεντακοσίων ἢ χιλίων Λεονταριῶν, Σπαρτιατῶν καὶ Μακεδόνων ἱππέων του, ζητῶν τὸ στοιχεῖόν του εἰς τὸν ἀνήραμον τοῦτον πολεμιστὴν ἀκριβῶς ἐφαρμόζεται ὁ ὑπὸ Ξενοφάντος διαγραφεὶς χαρακτήρ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Μυρίων, τοῦ Κλεάρχου «ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἔχειν ἄνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης, αἰρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ραθυμεῖν βούλεται πονεῖν ὥστε πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως, αἰρεῖται πολεμῶν μένονα ταῦτα ποιεῖν. Ἐκείνος δὲ ὥσπερ εἰς παιδικὰ ἢ εἰς ἄλλην τινα ἡδονὴν ἤθελε δαπανᾶν εἰς πόλεμον. Οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν» Ἀνάβ. Β, 6, 6.

Συστάσει καὶ προτροπῇ τοῦ διασήμου Τριβούλτη ὁ Λουδοβίκος ΙΒ' ἐξήτησε τὸν Μερκούριον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του ἅμα ἀνερρήθη βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ ἀπεφάσισε τὴν εἰς Λομβαρδίαν ἐστρατεῖαν (1498). Ἄλλ' ὁ Ἕλληνας πολεμιστὴς θεωρῶν ἀκόμη νωπὸν τὸ ὑπ' αὐτοῦ χυθὲν γαλλικὸν αἷμα, ἅμα δὲ καὶ συνδεδεμένος δι' ἀτομικῆς φιλίας πρὸς τὸν δούκα τοῦ Μιλάνου, Λουδοβίκου Σφόρτσα, ἐπροτίμησε νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τούτου. Καὶ οὐ μόνον ἀνδρείως ἠγωνίσθη πρὸς τοὺς εἰσβαλόντας Γάλλους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ὑπ' ἀπάντων τῶν ἄλλων Στρατιωτῶν καὶ οἰκείων ἐγκαταλειφθέντα ἠγεμόνα πκρίμεινεν ὁμόνος πιστὸς ἐταῖρος καὶ φύλαξ, δικαίως τούτων μετὰ τῆς οἰκογενείας ἐκ μέσου πολυκρίθμων ἐχθρῶν, καὶ

ἀσφαλῶς ὠδηγήσας εἰς Βαυκρίαν. Ἐντεῦθεν ἐπανελθὼν μετὰ τοῦ Σφόρτσα ἐπὶ κεφαλῆς Γερμανῶν καὶ Ἑλβετῶν, πολεμῶν πρὸς τοὺς Γάλλους ἐν Νοβάρη καὶ Μορτάρη μέχρι τῆς ἐν ἔτει 1500 παραδόσεως τοῦ δουκὸς εἰς τοὺς Γάλλους ὑπ' αὐτῶν τῶν μισθοφόρων Ἑλβετῶν.

Ἐν ἔτει 1502 κληρονομήσας τοῦ πρὸς Ἰσπανοὺς πολέμου τῶν Γάλλων, ὁ ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΒ' ὀνομασθεὶς ἀρχιστράτηγος μαρκήσιος τῆς Μαντούης, κατέπεισε τὸν παλαιὸν συναθλητὴν Ἰνα, μισθούμενος αὐτόν, δεχθῆναι τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Γαλλίας.

... ἔσθλογα τετρακκίσια
μὲ Μακεδόνικας ἐκλεκτοὺς πάντες δὲ τὸτ' ἰμύσαν
ἔς τὸν ῥήγαν νὰ εἶν' αἰεὶ πιστοὶ, δι' αὐτόν τ' ἀποθάνου
ἀνδρείως, καὶ τὸ αἶμά των κάτω ἔς τὴν γῆν νὰ βάνου.

Ἀριστεύσας ὁ Μερκούριος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Γαρηλιάνου (1503) ὀνομασθεὶς ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΒ' κόμης καὶ ἀρχηγὸς τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ:

Εἰς τὰ λιγέτρα ἔσθλογα πού ἄν εἶη χιλιάδες,
καπετάνιον τὸν ἔποιε, τοῦ δούλευαν ῥηγάδες.

Οἱ ἱστορικοὶ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ δὲν ἐξηκρίβωσαν ἔτι πῶς διαγωνίσθη τὸ ἱππικὸν τῆς Γαλλίας, οὔτε ποιοὶ ἦσαν οἱ πρῶτοι αὐτοῦ διοικηταὶ εἰδόμεν ὅτι ἐν ἔτει 1499 ὁ de Fontrailles ὀνομασθεὶς ὁ πρῶτος ἀρχηγὸς τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων Στρατιωτῶν ἐν τούτοις ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Γενούης (1507), ὁ μὲν de Fontrailles διοικεῖ σῶμα πεντακισχιλίων πεζῶν Γάλλων καὶ Ἰταλῶν, τὸ δ' ἐλαφρὸν ἱππικὸν διοικεῖται ὑπὸ τοῦ Μερκουρίου. Ἄλλ' ὁ Στρατιωτὴς δὲν παρέλαβε τὸ ἱππικὸν ἀπὸ τοῦ προειρημένου πρῶτου ἀρχηγοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τινος διαδόχου του ἀνήκοντος εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον τῆς Γαλλίας, ὡς ὑποδηλοῖ ὁ Κορωνάιος· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸν ἐφ' ἑμῶν τοῦ Βαγιαρδου καὶ τοῦ Φοντράιλ Λουδοβίκου d' Ars, μνημονεύονται πρὸ τοῦ Μερκουρίου ὑπηρετούντες Στρατιῶται. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1500 ὁ προρρηθεὶς ἱππότης καταδικαζόμενος ὑπὸ τῶν Λομβαρδῶν ἐφθασε μετὰ τοῦ σώματός του πρὸ τοῦ παραρρέαντος τῇ Νοβάρη ποταμοῦ Τεκίνου, τοῦ ὁποῦ τὰς γεφύρας εἶχον καταστρέψει οἱ χωρικοί. Ἐνθὺ δὲ ἠπόρει πῶς νὰ περάσῃ, αἰεὶ Ἄλβανός, γράφει ὁ χρονογράφος Ἰωάννης d' Aulon, εὐρῶν τρόπον νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν ἐφθασεν εἰς Γαλιάνη, ἐνθα εὗρε τὸν κόμητα de Ligny, πρὸς ὃν ἀνήγγειλε τὰ κατὰ τὸν Ἄρς. » Τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποδεικνύουσιν ὅτι οἱ ἀπὸ τοῦ 1499 παρακληθέντες ἐν Γαλλίᾳ Στρατιῶται οὔτε ἐν σῶμα ἀπετέλου, οὔτε τὴν τακτικὴν των ἀμέσως ἐδίδαξαν εἰς τοὺς συναδέλφους. Κατὰ τὸν προμνημονευθέντα Porto μία τῶν κυριωτέρων ἀρετῶν τῶν Ἑλλήνων ἱππέων ἦτο ἡ διάβασις τραχυτάτων ὄρειων καὶ ποταμῶν. Τὸ 1509 ὁ Μερκούριος καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ αὐτοκράτορος Μαξι-

μιλιανῶ Ροδόλφος de Anhalt πολιτοκοῦντες τὸ φρούριον Castel Nuovo di Quer, ἀπεδικατίζοντο ὑπὸ τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐστρατοπεδευμένων Κόρσων. Ἐν συμβουλίᾳ ἀνεγνωρίσθη ὅτι τὸ μόνον μέσον πρὸς νίκην ἦτο ἡ διάβασις τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς τῷ παρετήρησε:

Λοιπὸν ἡ συντροφία μου δὲν ἔχει νὰ περάσῃ,
τὸν ποταμὸν, γιὰτ' ἐν' βυθῶς, καὶ τὴν ζῶν θὰ χάσῃ.
μὲ τ' ἄλογά σου νὰ σεῖς οὐδέως σὲ ἀναγκάσω,
στ' εἶν' πολὺς ὁ κτύπος, ὥσπερ ἐγὼ βοάω...
γιατὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι βοήθειαν νὰ σοῦ δώσω...

Ἄλλ' ὁ Μερκούριος ἐπρότεινε ὅτι αὐτὸς θὰ περάσῃ τὸν ποταμὸν μετὰ τῶν τετρακκοσίων ἱππέων του:

Ὅπως εἶπε καὶ ἔπειτα τὴν συντροφίαν του ἄρξει,
νὰ ἐσεῦθ' ἔς τὸν ποταμὸν, κείνος δὲ πρῶτος ὁρμίζει.
κολύμβου τὸν ἐπέρασαν καὶ τὴν ἄκραν διαβήσαν...
ἔς τὴν μέσην τοὺς ἐκτύπησαν καὶ ἔδωκε τοὺς ἐσκορπίσαν.
Οἱ δὲ Τριβέσκοι ἔπειτα ἔκ' τὸ κίστρον ἐπερνούσαν,
καὶ τὸν σινὸρ Μερκούριον πολλὰ τὸν ἰπαινοῦσαν,
ὅτι πρᾶγμα πού τὸ ποιεῖν ἦτονε νὰ διαμάχου,
καὶ Ρώμης ἄλλον Καίσαρα κείνον νὰ παρεκάλου.

Ἐν τῷ στρατιωτικῷ ὄργανισμῷ τῷ ἐν ἔτει 1534 συνταχθέντι ὑπὸ τοῦ Γουλιέλμου du Bellay, πρῶτον μνημονεύεται ἐν τῷ γαλλικῷ στρατῷ ἡ εἰσαγωγή τῶν ἀνωτέρω δύο Στρατιωτικῶν γυμνασιῶν «οἱ τουφεκοφόροι, οἱ στρατιῶται (estradiots), καὶ οἱ ἐλαφροὶ ἱππεῖς ὀρεῖλουσι νὰ γυμνάζωνται ὅπως περῶν ἐπιπποὶ καὶ καθωπλισμένοι μεγάλους ποταμοὺς καὶ ἀναρριγῶνται εἰς τὰ μᾶλλον ἀπτόμα ὄρη, καὶ καταβάνωσι καλπάζοντες.»¹⁾

Ἄλλ' ὁ καὶ ἡ πολλὰκις μνημονευθεῖσα ἐνέδρα δὲν φαίνεται πρὸ τοῦ Μερκουρίου γνωστὴ ἐν τῷ Γαλλικῷ στρατῷ, ἀφοῦ ἐν τῇ μάχῃ τῆς Γενούης (1507) εἰς αὐτὸν τὸν Μερκούριον ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἡ στήσις τῆς ἐνέδρας, ἥτις τὰ μάλιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν μεγάλην νίκην. Ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὸ γεγονός τοῦτο ὁ προμνημονευθεὶς σύγχρονος χρονογράφος d' Aulon «Ὁ βασιλεὺς καλέσας τὸν Μερκούριον τῷ εἶπε — ἱππεύσατε μεθ' ὢλων τῶν ὑμετέρων Στρατιωτῶν καὶ ἀρχίσατε ἐλαφρὸν ἀροβολισμὸν πρὸς τὸ σῶμα τοῦ ἐχθροῦ, τὸ εὐρισκόμενον ἐγγύτερον εἰς τὸν προμαχώνα. Στήσατε ὅπισθεν τοῦ βουνοῦ ἐνέδραν ἐξ ὑμετέρων ἀνδρῶν, πεζῶν καὶ ἱππέων ὅπως ἐν ἀνάγκῃ σὲς βοηθήσῃ. Μετὰ τὸν ἀροβολισμὸν θέλετε προσποιηθῆ ὑποχώρησιν ὅπως σύρητε τοὺς ἐχθροὺς μέχρι τῆς ὑμετέρας ἐνέδρας, καὶ ἐκεῖ δώσατέ τοις ἕνα καλὸν χαιρετισμὸν. Συγχρόνως θὰ διατάξω ν' ἀναβῶσιν εἰς τὸ βουνὸν ἀρκετοὶ πεζοὶ καὶ βραβεῖς ἱππεῖς ὅπως ὑποστηρίξωσιν ἀνωθεν τοὺς ἡμετέρους ἀνδρας καὶ ἀρχίσωμεν τὴν μάχην.

¹⁾ Hardy, σελ. 269.

«Τούτων λεγθέντων, ὁ κύριος (messiro) Μερκούριος μετὰ ἑκατὸν Στρατιωτῶν καλῶς ἐξοπλισμένων καὶ κρατούντων εἰς χεῖρας τὰ ἀκόντια μετὰ τῶν σημαίων των ἤρρισε ν' ἀναρριγῆται τὴν πρὸς τὸν προμαχώνα φέρουσαν ὁδὸν Ἰλλοαὶ Γάλλοι καὶ Ἰταλοὶ ἱππῶται τὸν παρὴν ὠλοῦθησαν, μεταξύ τούτων ἦτο καὶ ὁ μαρκήσιος τῆς Μαντούης ἱππεύων καὶ ὠπλισμένος κατὰ τὸ ἔθος τῶν Στρατιωτῶν (all Albanaise), ὁ Φραγκίσκος de Mauignon, καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

«Ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ προχωρήσωσι 3000 Ἑλβετοὶ καὶ 6000 Γάλλοι πεζοί. Ἦχον αἱ σάλπιγγες καὶ ἐκρότου δὲ τῶν χειρῶν τὰ μεγάλα τῶν Ἑλβετῶν τύμπανα. Οἱ πρίγκιπες καὶ οἱ ἀκόλουθοι μεθ' ὢλων τῶν χερῶν ἱππέων κρατούντων τὴν λόγχην ἐπὶ τοῦ μηροῦ περιεκύκλουν τὸν βασιλέα.

«Οἱ Γενουήνσιοι ἐτοιμοπόλεμοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, ἅμα παρετήρησαν τοὺς Γάλλους καὶ τοὺς Ἑλβετοὺς ἀπανταχῶθεν ἐλαύνοντας παρεσκευάζοντο νὰ κτυπήσωσι τοὺς πρῶτους ἐφορμήσαντας, ὅτε ὁ κύριος Μερκούριος τοποθετήσας ἡδὴ ἐν ἐνέδρᾳ μέρος τῶν ἀνδρῶν του, ἐπαρουσιάσθη ἐξ ἀπροόπτου ἀπὸ μιᾶς χαράδρας καὶ ἤρξατο τὸν ἀροβολισμὸν ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἄλλου στρατοῦ. Οἱ Γενουήνσιοι τὸν ἐδέχθησαν μετὰ τοξοῦματα καὶ βλήματα. Τινὲς μάλιστα ἀφῆκαν τὰς τάξεις των ἕνα προσβάλλωσι τοὺς Στρατιώτας μετὰ τὰς λόγχας κατωφερεῖς. Ἄλλ' ἐκεῖνοι ἀμέσως ἐστράφησαν καὶ κεντῶντες διὰ τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς τῶν δοράτων τοὺς εἰς τοιοῦτους ὄρεινους ἀροβολισμοὺς γυμνασμένους ἱππους των, ὑπεχώρησαν πολεμῶντες μέχρι τοῦ σώματός των, ὅπερ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ μακρὸν ἀροβολίζον. Ἐξ Γενουήνσιοι ἐφρονεῦθησαν, δύο Στρατιῶται ἐπληρώθησαν καὶ εἰς ἐφρονεῦθη.

«Οἱ Ἑλβετοὶ διαμένοντες κάτω μετὰ τοῦ βασιλέως, ἅμα εἶδον ἀρχίσαντα τὸν ἀροβολισμὸν ἐγρονάτισαν ἅπαντας καὶ ἐφίλησαν τὴν γῆν. Διερκοῦντος τούτου, ἔμενον γονατιστοὶ καὶ μετὰ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένους.

«Ὅταν ὁ κύριος Μερκούριος διέκρινε μακρόθεν τὴν βοήθειαν ταύτην, ἐξεσπινδύνασε κατὰ τῶν πλησιαιτέρων Γενουηναίων τὰ τελευταῖα βλήματα καὶ ἐπροσποιήθη ὑποχώρησιν μετὰ τῶν ἐλαφρῶν ἱππέων του. Παραχρῆμα τὸ ἐχθρικὸν σῶμα ἐγκαταλιπὸν τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ἔδραμεν εἰς καταδιώξιν τῶν Στρατιωτῶν. Οἱ ἄλλοι τοὺς ἠκολούθησαν τρέχοντες, καὶ ὅλοι ἀγγίως ἐφώνασον accarne! accarne! (εἰς τὸ κρέας! εἰς τὸ κρέας!) Αἱ κραυγαὶ τῶν ἀκόντων τοὺς Στρατιώτας Γενουηναίων ὡς κεραινοὺς ἠκούοντο ἀπὸ μιᾶς λεύγης.

«Ἄμα ὅμως οἱ Γενουήνσιοι ἐπλησίασαν ἐρίφθησαν ἐν μέσῳ αὐτῶν δύο μεγάλα πυροβόλα.

Συγχρόνως δὲ οἱ ἐν τῇ ἐνέδρῳ κεκρυμμένοι ἐξεληθόντες ἠνώθησαν εἰς τὰ δύο σώματα τῶν Ἑλβετῶν καὶ τῶν Γάλλων πεζῶν. Τότε καὶ οἱ ἄλλοι Στρατιῶται παρακάμφαντες ἠνώθησαν πρὸς τοὺς ἐλαφροὺς ἰππεῖς τοῦ βασιλέως, τοῦ μαρκησιῶν τῆς Μαντουῆς καὶ τοῦ κυρίου de Mauignon. Ἄπαντες δὲ ἡμῶν ἰππεῖς καὶ πεζοὶ ἐπέπεσαν τόσον ὀρμητικῶς κατὰ τοῦ πρώτου σώματος τῶν ἔχθρῶν, ὥστε τοῦτο ἐστρεψε τὰ νῶτα. Τὸ παρακολουθῶν δεύτερον σῶμα ἰδὼν τοὺς μὲν τραπέντας διευθυνομένους πρὸς αὐτούς, τοὺς δὲ Γάλλους ὀπισθεν φονεύοντας τούτους, πολὺ ἐφοβήθη. Ὁ Δόγης Παῦλος Νόβης καὶ ὁ Πικαῖος Ἰάκωβος Κόρρος εἰς μάτην ἐπροσπάθησαν νὰ διατηρήσωσι τὴν τάξιν καὶ ἐμποδίσωσι τὴν φυγὴν· οἱ πάντες ἐφυγον».

Ἄ ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων Γενουησίων ὑπελογίσθη εἰς 1400, Γάλλοι δ' ἐφονεύθησαν 39, ἀλλ' ἐπληρώθησαν πολλοί».

«Ὀύτως ὁ βασιλεὺς κερδίσας τὴν μάχην ἐπορεύθη πύκνωλος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἀββαδίας τοῦ Boschetto καὶ ἐδόξασε τὸν θεόν.»¹⁾

Ὁ Κορωναῖος συμφωνῶν πρὸς τὸν χρονογράφον τοῦ βασιλέως γράφει ὅτι ἀληθῶς ὁ Λουδοβίκος IB' παρήγγειλεν εἰς τὸν Μερκούριον νὰ πράξῃ ὅ, τι ἐπραξε».

Σὺ δὲ σινοῦρ Μερκούριε σὺρ' ἐν τῷ χαμαιθῶνι, νὰ διδῇς ἕνα πόλεμον, κ' ἡμεῖς ἴδωμεν ἄλλον.

Συγχρόνως ὁμοίως διὰ μακρῶν περιγράφει καὶ ἔτερον κατὰ τὸν Γενουησίων πόλεμον, διεξαχθέντα διὰ τῆς αὐτῆς τακτικῆς. Παρακαλέσας τὸν βασιλέα νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πολεμήσῃ αὐτὸς εἰς μάθημας νὰ διὰ νυκτὸς διήλθε τὸ πρὸ τῆς Γενουῆς τραχύτατον ὄρος, καὶ ἄμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ἐφανισθεὶς εἰς ἀπρόοπτον εἰς τοὺς ἐχθρούς, κατέφθειρεν αὐτούς:

Ἐκεῖθεν δὲ ἐξέβηκαν κ' ὄλονυκεν περπατοῦν, κ' εἰς τὰ θῆνα τὰ ἄθρα τ' ἀλογά τους ἐπέπεσαν, τὴν στρατὸν δὲ τὴν ἄθραττον περπατικῶς τὴν ποίικε, κ' ἄλλου ἀνατέλλοντος εἰς τοὺς ἐχθρούς ἐμπήκοι τοὺς εὐρηκεν ἀρδίνιαστους ἔς ἐκείνην τὴν μερίαν, γιατί δὲν ἐπιστεῦσαι νὰ λάβουν κονταρία, τινὰς ἐκ τῆν μερίαν αὐτῆν, γιατί δὲν ἐπατήθη, ἀπ' ἄλογον, οὐδ' ἀνθρωπον, οὐδὲ ἐπερπατήθη. δύο χιλιάδες κόψασι, καὶ χιλίους ἐλαθῶσαν, καὶ πεντακτασίους ἄρχοντας εὐγενικοὺς σκλαβῶσαν. ταῦτα δ' ὁ ρήγας βλέπωντας μετὰ χαρὰν μεγάλην, τὰς χεῖράς του ἔς τὸν τράχηλον τοῦ Μερκούριου βάλλει. καὶ ἐν τῷ δύο μάγουλα ἐγλυκαφίλησέ τον, πάλλὰ δὲ ἔς τὸ στρατόπεδον μέσα εὐφήμισέ του²⁾.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δηλοῦται ὅτι ἀληθῶς μὲν ἀπὸ τοῦ 1499 ὁ Λουδοβίκος IB' προσέλαθεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Στρατιῶται, πιθανῶς τοὺς ὑπὸ Ἀριανίτου προσερχθέντας αὐτῷ 400, ἢ εἰσαγωγῇ ὁμοίως τῆς Στρατιωτικῆς τακτικῆς καὶ ὁ κατ' αὐτὴν διοργανισμὸς τῶν ἐλαφρῶν ἰππέων ἤρχισα

¹⁾ Ἐν Hardy, σελ. 92, 97.

²⁾ Κορωναῖος, σελ. 78.

κυρίως ἀφοῦ ὁ Μερκούριος ὠνομάσθη ἀρχηγὸς ἄπαντος τοῦ ἐλαφροῦ ἰππικοῦ, καὶ ἐπὶ ἐξ ἔτη πιστῶς ὑπερέτησε τὴν Γαλλίαν (1503-1509). Ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ πολιτικῇ τῆς Γενουῆς ἄπας ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως συνεποσῶτο εἰς 50000 ἀνδρῶν, ἐξ ὧν μόνοι 2000 ἐλαφροὶ ἰππεῖς οἱ ὑπὸ Μερκούριου διοικούμενοι. Οὗτοι δὲν ἀνήκον πάντες αὐτῷ, διότι ὁ βιογράφος του, λέγει ὅτι τὸ ἐν Γενουῇ ἴδιον σῶμα τοῦ ἀποτελεῖτο ἐκ 500 Στρατιωτῶν, Μικεδόνων (Ἀλβανῶν) ἐκ Πελοποννήσου. Ὡστε οἱ ὑπόλοιποι 1500 ἦσαν ἄλλοι Στρατιῶται πρὸ αὐτοῦ ὑπηρετοῦντες ἐν Γαλλίᾳ, ἢ καὶ Γάλλοι διοργανισμένοι Στρατιωτικῶς, ὡς ὁ προσημειωθεὶς μαρκήσιος τῆς Μαντουῆς.

(Ἐπεται συνέχεια)

K. ΣΑΘΑΣ

ΤΕΚΝΑ ΕΠΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΟΝΕΩΝ ΑΙΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ernest Legouvé]

A'

Οὐδεὶς εἶνε ἀληθῶς πατήρ ἂν δὲν ἐνδιαφέρεται περὶ τῶν ἄλλων πατέρων. Ὅσοι μᾶλλον συμβῶ μετὰ τοῦ υἱοῦ μου τόσο μᾶλλον συνδέομαι πρὸς πάσας τὰς ἄλλας ψυχάς. Ἡ φαντασία μου ὑπὸ τῆς καρδίας μου ἐλαυνομένη εἰσδύει εἰς ὅλας τὰς οικογενεῖας, κατέρχεται εἰς πάσας τὰς συνειδήσεις. Ἐχω ἀνάγκην νὰ μάθω τί συμβαίνει ἐν τῷ βῆθει τῆς ζωῆς καὶ τῆς καρδίας τῶν ἐν τῷ καθέκοντι καὶ τῇ στοργῇ ἑταίρων μου.

Πρὸ τικῶν ἡμερῶν, ὑπὸ τοιαύτης μερίμνης κατελιγμένος, ἐκρούσα τὴν θύραν ἀνδρὸς σοβαροῦ καὶ ἐμπείρου εἰς τὰ τῆς ἀγωγῆς. Ἦναι διευθυντῆς μεγάλης σχολῆς, κατὰ πάντα δὲ καταλλήλως διὰ τὴν θέσιν αὐτὴν ἕνεκα τῆς εὐθύτητος τοῦ πνεύματός του καὶ τῆς ἀκάμπτου πωσ στερεότητος τοῦ χαρακτήρός του. Ἐπελήφθη ἀμέσως τοῦ θέματος:

— Ἀπὸ πόσων ἐτῶν εἰσθε διευθυντῆς τῆς σχολῆς αὐτῆς;

— Ἀπὸ δεκαπέντε ἐτῶν.

— Ποίους μαθητὰς συνήθως ἔχετε;

— Υἱοὺς μικρῶν ἐμπόρων, τεχνιτῶν, γεωργῶν, κατωτέρων ὑπαλλήλων, ὑπηρετῶν.

— Ποῖα μαθήματα περιλαμβάνει τὸ πρόγραμμα σας;

— Τὰς ὠφελίμους τέχνας, τὰς ζώσας γλώσσας, φιλολογικὰς τινὰς γνώσεις.

— Ὡστε ἐκ τούτου προσέρχεται μεγάλη ἀνισότης μαθησῶν μεταξὺ τῶν τέκνων καὶ τῶν γονέων των;

— Πολὺ μεγάλη.

— Ποῖαν ἐπίδρασιν ἐξασκεῖ ἡ ἀνισότης αὐτῆ

ἐπὶ τῶν οικογενειακῶν αἰσθημάτων καὶ δεσμῶν; Ὁ φίλος μου, ὅστις ἕως τότε εἶχεν ἀποκριθῆ εὐκρινῶς εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις μου, ἐσταμάτησε. Τὸ μέτωπόν του συσφραδύθη ὑπὸ συννοίας, ἔπειτα δὲ μοι εἶπε:

— Αὐτὸ εἶνε πολὺ λεπτὸν ζήτημα.

— Διὰ τοῦτο ἤλλα εἰς σὰς νὰ τὸ λύσετε.

— Νὰ τὸ λύσω; δὲν εἰξεύρω ἂν πρέπει.

— Διατί;

— Τὸ θέμα τοῦτο δὲν ἀπασχολεῖ μόνον τὸ ἰδικόν σας πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὴν συνειδήσιν μου. Δι' ὑμᾶς εἶνε ἀπλοῦν ζήτημα παρατηρήσεως, περιεργείας δι' ἐμὲ εἶνε ἀντικείμενον πρακτικοῦ καθήκοντος. Βλέπετε ὅτι αὐτὸ εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ ἠθικὰ προβλήματα, τὰ ὅποια μὲ ταράττουν περισσότερο ἀπὸ δώδεκα ἐτῶν;

— Τὸ πιστεύω.

— Εἰξεύρετε ὅτι ἐκ τοῦ προβλήματος τούτου καὶ ἐκ τῆς γνώμης μου περὶ τοῦ προβλήματος τούτου ἐξαρτᾶται ἡ ἠθικότης τοῦ ἐπαγγέλματός μου;

— Πρόκειται ν' ἀποφασίσω ἂν ἐνασκῶ ἐπάγγελμα ὠφελίμον ἢ ἐπιβλαβές· ἂν διδάσκων γράμματα εἰς τὰ παιδιὰ, δὲν καταστρέφω αὐτὰ ἠθικῶς· ἂν διαχέω φῶς ἢ ἂν πωλῶ δηλητήριον.

— Βλέπω ὅτι εἶγα δίκαιον ν' ἀποσταθῶ πρὸς ὑμᾶς, διότι αὐτὰ αἱ σκέψεις εἶνε ἀκριβῶς καὶ αἱ ἰδικαί μου.

— Ἔστω, λοιπόν! ἐξηκολούθησον ἀπαρσιτικῶς. Ἄλλως τε ἡ συνδιάθεσις αὐτῆ δυνατὸν νὰ εἶνε καὶ εἰς ἐμὲ ἀφελιμος ὅπως καὶ εἰς ὑμᾶς. Ἐρωτήσατέ με, θ' ἀποκριθῶ.

— Ὅλοι μοι αἱ ἐρωτήσεις περιλαμβάνονται εἰς τὰς λέξεις ταύτας: Ποῖαν ἐπίδρασιν ἔχει ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων ἡ ἀνισότης τῆς ἐκπαιδεύσεως;

Ὁ φίλος μου μετὰ βραχείαν σιγὴν ἀπήντησεν:

— Ὁλεθρίαν ἐπίδρασιν.

— Ὡς πρὸς τί ὀλεθρίαν;

— Ἡ ἀνισότης αὐτῆ κλονίζει τὸ σέβας, καταστρέφει τὴν ἐμπιστοσύνην, ἀπομονοῖ τοὺς υἱοὺς τῶν πατέρων καὶ ἀνατρέπει τέλος τὴν ἱεραρχίαν τῆς οικογενείας θέτουσα τὸν ἀρχηγὸν ὑπὸ τὸν ὑποδέστερον.

— Κατ' ἐξαιρέσιν βέβαια! ἀπήντησα ζωηρῶς.

— Δώδεκα φορές ἐπὶ εἴκοσι.

— Τί μοι λέγετε; ἀνέκραξα· δώδεκα φορές ἐπὶ εἴκοσι; Καὶ τὸ λέγετε σεῖς ὁ ὅποιος λαμβάνετε ἀνεργὸν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς προσόδου;

— Ὅμιλῶ καὶ σκέπτομαι· οὕτω διότι εἶμαι ἀφωσιωμένος εἰς τὸν ἀγῶνα τούτου. Ἀφῆτέ με νὰ τελειώσω καὶ μὴ μὲ καταδικάζετε τόσο ταχέως. Ἐπιδοκιμάζω καὶ θαυμάζω τὴν ἀφασίωσιν, ἥτις παρακινεῖ τοὺς γονεῖς ν' ἀπαλλάτῳσι τὰ τέκνα των ἀπὸ πάσαν διανοητικὴν ἢ ἠθικὴν ἔνδειαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν αὐτοὶ ὑπέφεραν.

Ἐπιδοκιμάζω τοὺς υἱοὺς, οὔτινες θέλουν νὰ μάθουν ὅσα ἠγνοῦν· οἱ γονεῖς των θεωρῶ δικαίαν καὶ νόμιμον τὴν ἀνύψωσιν αὐτῶν τῶν κατωτέρων τάξεων πρὸς τὸ φῶς, ἐπειδὴ δὲ βλέπω παγκοσμίαν τὴν τάξιν αὐτῶν, διαβλέπω ἐν αὐτῇ τὸν δάκτυλον τῆς θεῆας Προνοίας. Ἄλλ' ὅσον βαθεῖαι καὶ ἂν εἶνε αἱ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πεποιθήσεις μου, δὲν δύναται νὰ μ' ἐμποδίσωσι τοῦ νὰ ἴδω καὶ εἶπω ὅτι μοι ἀπέδειξεν ὡς ἀληθῆς δεκαπενταετίας πείρα. Ἀπὸ δεκαπέντε ἐτῶν διήλθον τῶν χειρῶν μου δεκασιχθλῶν παιδιῶν· ἔζησα μὲ δεκασιχθλίας οικογενείας ἐργατῶν ἢ πωλητῶν· γνωρίζω τὰ ἀπόκρυφα τοῦ βίου τούτων, ἀγνώστου τοῖς πᾶσι, καὶ τῶν ψυχῶν τούτων ἀγνώστων πρὸς ἑαυτὰς. Ἐξήγαγον λοιπὸν ὡς συμπέρασμα ἐκ τῆς μακρῆς ταύτης πείρας ὅτι ὅσον ἡ παιδεία εἰσχωρεῖ εἰς τὰς οικογενεῖας ταύτας, τόσο παραβλάπτονται αἱ οικογενειακαὶ ἀρεταί.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἀνηγγέρθη, καταληφθεὶς ὑπὸ φόβου.

— Νὰ συνεννοῦμεθα ἐξηκολούθησε ζωηρῶς ὁ φίλος μου. Ὅμιλῶ περὶ τῶν ἀρετῶν μόνον τῶν τέκνων, διότι αἱ ἀρεταὶ τῶν γονέων εὐρίσκουσιν ἐν τῇ νῆα ταύτῃ καταστάσει θαυμασίας ἀφορμὰς ν' ἀναφανῶσι καὶ ἀναπτύχθωσι. Ἡμέραν τινὰ εἶδον πρὸ τῆς οἰκίας μου δύο ἐργάτας ἐργαζομένους ἐπιμόχθως εἰς τὴν λιθόστρωσιν τῆς ὁδοῦ. Ἀναγνωρίζω τοὺς πατέρας δύο τῶν μαθητῶν μου· ἦσαν γέροντες καὶ τὸ ἔργον ἦτο τραχύτατον. Ἡλογορῶς ἠλιος κατέφλεγεν αὐτοὺς καὶ ἰδρῶς ἔσταζεν ἀπὸ τῶν μετώπων των. Οἱ βραχιόνες αὐτῶν ὀλίγῃ ἠδύναντο νὰ γείρωσι τὸ σιδηροῦν ἐργαλεῖον! Αἰφνης ὁ πρεσβύτερος σταματᾶ:

— Ἄ Ἀφωρεσμένη δουλειά! δὲν ἔμπορῶ πειά!

— Κουράγιο! τῶ ἀπαντᾶ ὁ ἄλλος· τὰ παιδιὰ μας δὲν θὰ δουλεύουν σὰν κ' ἐμᾶς.

Αἱ συγκινητικαὶ αὗται λέξεις συγκυφαλιόουν μυρίας ἀφοσιώσεις ὧν ἐγενόμην μάρτυς ἐν ταῖς πτωχαῖς οικογενείαις. Εἶδον πατέρας προσέτοντας εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας τὴν ἐργασίαν τῆς νυκτὸς διὰ νὰ πληρώσωσι τὰ διδάκτρα τῶν τέκνων των· εἶδον μητέρας ὑποβαλλομένας εἰς τὰς βαρυτέρας ἐργασίας ὅπως προμηθεύωσι προγυμναστὴν εἰς τὸν υἱόν των· εἶδον ἀμφοτέρους, πατέρας καὶ μητέρας ἀποκόπτοντας, μετ' αὐταπαρνησίας οὐδὲ στιγμήν ἐλαττωθείσης, ἐκ τῶν ἀναγκαιοτάτων τῆς ζωῆς πραγμάτων, ἐκ τῆς τροφῆς, ἐκ τῶν ἐνδυμάτων, ἐκ τῆς θερμάνσεως ὅπως ὁ υἱὸς των μεταβῆ ἑκάστην πρωΐαν εἰς τὸ σχολεῖον μὲ καλάθιον πλήρες καὶ κόσμιον ἐνδυματί νομίζετε δὲ ὅτι τὰ παιδιὰ φέρουν τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν οἰκίαν;

— Φέρουν τὸ φῶς! ἀπεκρίθη εἰς τὸν φίλον μου διακόψας αὐτόν. Δὲν ἔζησα ὅπως ὑμεῖς ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τῶν πόλεων, ἀλλὰ γνωρίζω τοὺς

ἀγρότας· είδον παιδία ἀμπελοφυγίων, παιδία κηπουρών, παιδία ύλοτόμων, τὰ είδα επιστρέφοντα τήν εσπέραν εκ τού σχολείου εις τούς ἀγραμμάτους καί σκαίους γονείς των, φέροντα τήν μικράν προμήθειαν των γνώσεων των. Ποίος έπωφελείται περισσότερο; οί γονείς. Ο υίός γράφει διά τήν πατέρα τās έργασίμους ήμέρας, διά τήν μητέρα τούς λογαριασμούς του οικοκυρείου· τοίς μαθηάνει όσα έμαθε, τοίς διηγείται όσα άπεμνημόνευσε· μετά των θυγατέρων εισέρχονται τήν εσπέραν δύο οικογενειακά άρεταί· συνηθέστατα άγνωστοί εις τούς αγρότας, ή ευγένεια ως προς τήν συμπεριφοράν καί ή καθαριότης. Δέν δύναμαί ποτε νά ίδω άνευ συγκινήσεως τās άληθείς μεταμορφώσεις αί όποιαι έγενιναν καί γίνονται άκόμη καί' εκάστην εις τού χωρίον μας υπό τού σχολείου. Οί γονείς εμπιστεύονται εις τās διδασκαλίσσας κοράσια βυπαρά, χονδροειδή, βάρβαρα τήν συμπεριφοράν· μετά έν έτος τοίς δίδουν καλοναληθεμένους κόρας, γνωρίζουσας νά όμιλούν καί νά φέρωνται, χαιρετώσας όσους συναντούν, καί έχουσας τήν χείλη των τόσον καθαρά από κάθε άπρεπή λόγον όσον καί τά ένδύματά των από κάθε κηλίδα. Άσκούσι γλυκειάν τινα δεσποσίαν επί των γονέων των. Αί έξεις τής ευσεβείας, ή άποστροφή αύτών προς τινας λέξεις μεταδίδονται κατά μικρόν εις τήν μητέρα καί πρό πάντων εις τόν πατέρα. Τέλος θυγατέρες καί υιοί εισάγουσιν υπό τήν στέγην των άμαθών γονέων τήν σωστικώτεραν των τέρψεων, τήν γλυκυτέραν συνοδόν των χειμερινών άγρυπνιών, τήν γεγωνυία φωνή άνάγνωσιν, δηλαδή τήν διανοητικήν ζωήν καί τήν συμμετοχήν εις πάν ότι ένδιαφέρον συμβαίνει έν τή χώρα των καί εκτός τής χώρας των. Παρέστην έγώ εις πολλές τοιαύτας ταπεινάς καί συγκινητικές σκηνας· είδον τούς δυστυχείς γονείς περί τόν μικρόν άναγκώστην· είδον τήν άκτινοβολούσαν φυσιογνωμίαν των μητέρων· είδον τούς πλήρεις θαυμασμού όφθαλμούς των πατέρων, ήκουσα τās επιφωνήσεις, τās σκέψεις, τās επιδοκιμασίας, τās άγανακτήσεις των άπλών τούτων καί ειλικρινών όντων· είδον τήν πρώτην εξέγερσιν τής διανοίας καί τής καρδίας των καί τήν χαράν των ότι τήν εξέγερσιν ταύτην τήν όρειλουν εις τόν υιόν των· παρηκολούθησα αύτούς εισερχομένους μετά των όδηγών των εις τόν κόσμον τής ιστορίας καί τής επιστήμης, καί τόν βίον των μεγάλων άνδρών, εις τήν θέαν των μεγάλων ιδεών... Δύναται νά υπάρξη θελκτικώτερα εικών του οικογενειακού βίου; Δέν συσφίγγονται ούτω οί έσαμοί τής οικογενείας έν ό σεις δισχυρίζεσθε ότι εκλύονται; Άπαντήσατε!

—Μίαν μόνην λέξιν ό' άπαντήσω αλλά χρακτηριστικήν. "Όσα λέγετε εινε άληθή ως πρό, τήν προκαταρκτικήν παιδείυσιν, άληθή διά τούς αγρότας, άληθή διά τά κοράσια, άληθή διά τά

άρρενα τέκνα μέχρις ηλικίας τινός· αλλά έλλθετε εις τās πόλεις, εξέλθετε του στενού κύκλου των στοιχειωδών γνώσεων καί θα ίδήτε τούς θλιβερούς καρπούς τής άπιστότητος ως προς τήν εκπαίδευσιν. Τό γνωρίζετε τό μάλλον άθεράπευτον καί ταπεινότερον έλάττωμα του άθρωπίνου γένους, τό άνθιστάμενον εις πάντα καί εις όούδεν άνθιστάται, τό γονιμώτερον εις άχαριστιαν καί εις έξευτελισμόν, εινε ή ματαιοδοξία, τό δ' έλάττωμα τούτο γεννᾷ ή άπιστότης αύτη. Μέχρι του δεκάτου τρίτου ή δεκάτου τετάτου έτους τό παιδίον ύποφέρει όλίγον εκ τής ένδοσίας καί άσημότητος, εις ήν έγέννηθη καί όλίγον λυπεύε τούς γονείς του· πρώτον μέν διότι δέν εινε τόσον κατάδηλοι, είτα δε διότι τās αισθάνεται όλιγώτερον. Άλλ' ή ηλικία των δεκατεσσάρων ή δεκαπέντε έτών εινε έποχή κρίσεως διά τήν ψυχήν των παιδιών ως καί διά τό σώμα αύτών. Έν ό ή χνούς φύεται εις τόν πώγωνα αύτών, έν τή καρδία φύονται πάντα τά προσιδιάζοντα εις τήν νεότητα έλαττώματα, ή τάσις προς επίδειξιν, ή ύπεροψία, τό πνεύμα τής άνεξαρτησίας, καί όλη ή γενεαλογία τής ματαιοδοξίας. Δεκατετραετής παιδίον ήρχετό καί' εκάστην εις τό σχολείον μου συνοδευόμενον υπό γέροντος πτωχώς ένδαδουμένου.

—Ποίος εινε αυτός ό γέρος που σέ φέρει εδώ; τόν έρωτήσεν εις συμμάθητής του.

—Εινε ό θυρωρός του σπιτιού μας, άπεκρίθη τό παιδίον.

"Ητο ό πατήρ του. Είχον ως θυρωρόν έν τῷ σχολείῳ άθρωπόν τινα νοήμονα καί τιμιώτατόν καί επελήφθη τής άγωγής του υιού του· έφ' όσον τό παιδίον ήτο παιδίον κατά τās ώρας του διαλείμματος έπαιζεν εις τόν οικίσκον του πατρός του· όταν έγείνε δεκαπενταετής, ό πατήρ ήλθε ήμέραν τινά, μου είήτησε τόν λογαριασμόν καί άνεχώρησε μέ λύπην αλλά χωρίς λέξιν εξηγήσεως· ούτε εκ μέρους του ούτε εκ μέρους μου. Έμάντευσα τί είχεν αισθανθή· τήν βαρεϊαν όδύνην του υιού του ως εκ τής ταπεινής θέσεως του πατρός του. Τά μερικᾶ ταύτα γεγονότα άρκαούσιν όπως έννοήση τις τί συμβαίνει έν γένει. Ο μάλλον έγγράμματος του πατρός του νείος τρέμει μή εύρέθῃ μετ' αύτου ένώπιον ξένων· φοβείται μή ύποπέση εις λάθος τι έξ άμαθείας δι' ό νά έρυθριᾷ. Είδον πολλούς των μαθητών μου νά μή ήέλουν νά εξέλθουν μετά τής μητρός των διότι έφόρει φακιδίλι ή μετά του πατρός των διότι έφόρει βέστιαν.

—Άημονεΐτε, είπον, ότι ό Λαπλάς περιεπάτει εις τόν κήπον του Κεραμεικού ένώπιον του άριστοκρατικώτερου κόσμου κρατών εκ τής χειρός τόν πατέρα του, όστις έφόρει ένδυμασίαν χωρικού.

—Μέγα κατόρθωμα! άπεκρίθη ό καθηγητής, όταν κανείς, λέγεται Λαπλάς. Καί πρώτον πιστεύω ή μεγαλοφύα συνοδευεται καί υπό ευγενείας τινός τής ψυχής, ή όποία αποδιώκει τά

ταπεινά έλαττώματα... Έπειτα ή κατάβρασις από τόσον ύψηλά εινε είδος άναβάσεως άκόμη ύψηλότερα. Εινε εύκολον νά γείνετε άπλούς, όταν όλοι θαυμάζουν τήν απλότητά σας καί ή φιλαυτία τότε ίκανοποιείται. Άλλά λάθετε μετρίας ψυχάς, λάθετε ταπεινούς άθρώπους, εκτειμένους εις τόν γέλωτα καί τήν περιφρόνησιν των άλλων διά τήν έσημον αύτών κατάστασιν, καί θα ίδήτε ότι έν τῇ καρδίᾳ καί των καλλιτών έξ αύτών νά γεννηθῇ ή όλεθρία αισχύνη.

Ο άγιος Βικέντιος όμολόγησεν ότι ήυθρίασεν ήμέραν τινά εύρεθείς έν πληθύσει θυγγύρει μετά συγγενούς του κακώς ένδεδυμένου. "Ας μέν φοβούμεθα λοιπόν νά ήμολογώμεν ότι ήμολογούν καί αυτοί οί άγιοι.

—Ώστω, άλλ' όμολογήσατε καί πεις ότι ή υική αύτη αισχύνη δέν εισέρχεται κατά πάντων εκ ματαιοδοξίας. Όταν ο υίός έρυθριᾷ διά τόν πατέρα του, έρυθριᾷ δι' έλάττωμά τι, ενίοτε δε ύπέρ του πατρός του καί ούχι κατά του πατρός του έρυθριᾷ. Η όδυνηρά αιδώς ήν αισθάνεται κατέναντι του πατρός αύτου μεθυσιμένου, χυδαίου, βαρβάρου εινε έπαινος καί ούχι κατηγορία τής ύπεροχής τής άγωγής παρᾶ τῷ υίῳ· προσθέσατε ότι ή ύπεροχή αύτη καθίσταται ενίοτε ή σωτηρία τής μητρός. Πολλοί υιοί επιδικαλόμενοι εις τόν πατέρα διά τής διαφοράς τής άγωγής αύτών σταματώσιν εις τά χείλη του κτηνύδου συζύγου τήν ύβριν, ήτις έμελε νά εξακοντισθῇ κατά τής συζύγου ή κρατούσι τόν βραχιόνα όστις έμελε νά τύψη αύτήν.

—Δυστυχώς φιλε μου, έπανέλαθε, ζωηρώς ή παιδαγωγός, πρέπει, ως βλέπω, νά σᾶς είπω πάντα. Διατί με άναγκάζετε ν' άντιτάξω εις τήν συγκινητικήν καί πιστήν άνχηφιόλωσ, άλλ' έξαιρετικήν εικόνα ταύτην, τήν σκληρόν καί γενικήν άλήθειαν; Λοιπόν, ίδου ή άλήθεια: ή ένότης των οικογενειών έπαπειλείται ύπ' αύτών τούτων των πλιονεκτημάτων, τά όποια άναπτύσσει έν τῷ υίῳ ή ύπεροχή τής παιδείσεως αύτου. Τι διδομεν, πράγματι, εις αύτόν, μετά των γνώσεων τās όποιας τῷ διδάσκωμεν; Έξεις καλλιπεπτεράς εκπράσεως, τάσις προς εκλεκτοτέρας τέρφεις, ευγενεστέρας διανοητικές άνάγκας, κλισιν προς έξωτερικήν τινα κομψότητα καί μάλιστα ευγενείς πόθους προς ύψηλότερας ιδέας, καί σχέδια γάμου ύπέρτερα τής κοινωνικής καταστάσεώς του. Ταύτα πάντα εινε άφορμαί παρεξηγήσεων καί άποχωρισμού του πατρός καί του υιού. Δέν όμιλούν πλέον τήν αύτην γλώσσαν, δέν ένδιαφέρονται πλέον περί των αύτών πραγμάτων, δέν έχουν πλέον τās αύτάς έξεις. Τι έπέρχεται τότε; Ο υίός άπομακρύνεται τής οικίας, ή, όπερ χειρότερον, άν μείνη, άπομονούται καί σιγᾷ. Καί έν τῷ μέσῳ έτι των γονέων του, καί παρ' αύτούς έτι καθήμενος, εινε μακράν διά τής σκέψεως καί ή σιγή ήν επιβάλλει εις έαυτόν κατά τό

φαινόμενον ως ένδειξιν σεβασμού, εινε κατά βίβλος εκδήλωσις περιφρονησεως. Καί πώς εινε δυνατόν νά γείνη άλλως; Τό ύψ' ήμῶν άνατρεφόμενον παιδίον δύναται επιστρέφον εις τόν οικίσκον τής θυρωρού μητρός του, εις τό μαγαζέιον του παντοπόλου πατρός του, εις τό εργαστήριον του ξυλουργού πατρός του, εις τό ύπόστεγον του ύπηρέτου, δύναται, λέγω, νά προσυλλάξη εκυτό από τό αισθημα τής ταπεινώσεως καί πλήξεως; Δύναται νά έπιθυμῇ άλλο τι ή νά εξέλθῃ αύτου; Είδον, παρηθέτω δε έν παράδειγμα εκ πολλών, είδον τόν υιόν ενός κροσιώλου, νοήμονα νεανίαν, δραστήριον, ευπαιδευτον τοιαύτην λύπην νά αισθανθῇ διά τήν βαναυσότητα καί τήν άκρασίαν του πατρός του, ώστε παρήτησεν άφνης τήν παιδείυσιν του, καί μετέβη εις Άλγερίαν ως ζουάβος, όθεν έπανήλθε μόνον μετά τόν θάνατον του πατρός του.

(Έπεται τό τέλος) K

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Κατασκευή θυρών, παραθύρων καί όλοκληρών οικιών εκ χάρτου.—Τροχαί σιδηροδρομικών άμαξών εκ χάρτου στερεώτεροι των εκ χυτού σιδήρου.— Βαρβία εκ χάρτου προς έντιπέσειν πετρελαίου.— Φιάλαι διάφοροι καί σωλήνες φωταερίου εκ χάρτου.— Λαρτσόρωσες των όδών των πόλεων.— Κατασκευή λέμβων καί πλοαρίων εκ χάρτου.— Δύο μακραί έπάρμοαί επί χαρτίου άκατίου.— Οί εκ χάρτου χιτώνες καί τά πρόσθετα αύτών περιλάμα καί περιχρηβία.— Νέα περίετρας έφεύρας κατασκευής πρόσθετου θύρακος χιτώνων.— Παραγωγή χάρτου μη άναφλείμου.— Έφεύρας μίγματος καί όδοντες άλειπίδου.— Έπισία παγκόσμιας παραγωγῆς χάρτου.— Η χαρτοποιία έν Έλλάδι.

Σήμερον, ως είπομεν προηγουμένως, ή κατασκευή του χάρτου γίνεται κατά μέγα μέρος πάλιν εκ φυτικών υιών, εκ του ξύλου. Πάν δε ξύλον έλαφρώς ινώδες χρησιμεύει καί μεταβάλλεται εις μάζαν διά χάρτην.

Πλήν δέν περιωρίσθη μόνον εις τούτο ή βιομηχανία αύτη του χάρτου διά καταλλήλων μηχανημάτων κατώρθωσε νά εξαγάγῃ εκ τής άνωθι μάζης χάρτην συμπεπιεσμένο στερεώτατον χρησιμεύοντα πάλιν άντι ξυλείας, προς τήν κατασκευήν διαφόρων προϊόντων στερεών παραγομένων έξ άλλων βιομηχανικών κλάδων.

Ούτως από τινος ή κατασκευή χάρτου τοιούτου συμπεπιεσμένου άποτελεῖ σχεδόν ίδιον όλον κλάδον βιομηχανίας παρέχοντα υλικόν λιαν στερεόν προς διαφόρους άλλας επιτυχείς εφαρμογάς.

Έν Άμερικῇ, τῇ έξαιρετικῇ ταύτῃ των έφευρέσεων χώρα, έγέγοντο αί πρώται άπόπειραι καί δοκιμασίαι προς έφαρμογήν του συμπεπιεσμένου χάρτου εις τήν ξυλουργίαν καί σήμερον έν αύτῇ ύπάρχουσι πολλά εργοστάσια χάρ-

του συμπεπιεσμένου ισχυρώς υπό μηχανημάτων εις σχήμα και μορφήν και μέγεθος τὸ κατάλληλον, και καθισταμένου διὰ χημικῆς μεθόδου ἐντελῶς ἀδιαβρόχου εἰς ὑγρά οὐσίαις. Ὁ λίαν σκληρὸς οὗτος και στερεὸς χάρτης συνίστησιν εἶδος ξύλου ἐπιδεικτικῶς λειάνσεως και στιλνώσεως πρὸς κατασκευὴν διαφόρων χρησίμων εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον ἀντικειμένων.

**

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐν Ἀμερικῇ κατασκευάζουσιν οἰκίας ἐξ ὀλοκλήρου συνισταμένης ἐκ συμπεπιεσμένου χάρτου ἀντέχοντος ἄριστα εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ και διατηρουμένου ἐπὶ μακρόν. Ἐπίσης ὁ συμπεπιεσμένος χάρτης εὐχρηστος εἶνε και εἰς τὴν κατασκευὴν θυρῶν και παραθύρων ἐξαιρέτου στερεότητος και διαρκείας, ἀντὶ τοῦ ξύλου, ὅπερ, ὡς πάντες γνωρίζομεν, συστέλλεται και κυρτοῦται πολυτρόπως και διαρρηγνυται πολλαχῶς και χρήζει συχνῆς ἐπισκευῆς, ἐνῶ ὁ συμπεπιεσμένος χάρτης, ἐπιχρῶμενος δι' οὐσίας καθιστάσας αὐτὸν, ἀδιαβρόχον, οὐδὲν τῶν ἐλαττωμάτων τούτων ἔχει, τούναντίον μάλιστα εἶνε στερεὸς και τῆς αὐτῆς συστάσεως πάντοτε.

Ἐπίσης σήμερον κατασκευάζουσιν ἐκ χάρτου τοὺς τροχοὺς τῶν σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν, οἵτινες ἀπεδείχθησαν διὰ πειραμάτων, γενομένων μεταξὺ Νέας Ὑόρκης και Jersey, ὅτι ἀνθίστανται ἐντελῶς εἰς ὁδὸν 900,000 χιλιομέτρων, ἐνῶ οἱ τροχοὶ ἐκ χυτοῦ σιδήρου καθίστανται ἐντελῶς ἄχρηστοι μετὰ ὁδὸν 850,000 χιλιομέτρων μόνον. Τὰ πειράματα ταῦτα ἐσχάτως ἀνευθίσθησαν και ἐν Γερμανίᾳ, και φαίνεται, ὅτι τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματα αὐτῶν ἐβεβαιώθησαν, διότι μεγάλη τις γερμανικὴ ἐταιρεία σιδηροδρομῶν ἐσχάτως ἀναφέρειται, ὅτι παρήγγειλεν εἰς τὸ μέγα ἐργοστάσιον Krupp σιδηροῦς χόινικας (κέντρα δι' ὧν διέρχεται ὁ ἄξων) τροχῶν σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν, ὧν τὰς ἀκτῖνας και τοὺς ἀντυγας (ἐξωτερικοὺς κύκλους τῶν τροχῶν) θέλει κατασκευάσει ἐργοστάσιον συμπεπιεσμένου χάρτου.

Ἐν Ἀμερικῇ κατασκευάζονται ἀπὸ τινος και βαρέλια ἐκ συμπεπιεσμένου χάρτου, περιδεόμενα διὰ σιδηρῶν στεφανῶν, πρὸς ἐναπόθεσιν πετρελαίου. Τρία ἤδη ἐργοστάσια ἐν Cleveland, Marifond και Toledo ἰδρυθέντα εἰδικῶς πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν αὐτὸν κατασκευάζουσι και παραδίδουσιν εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν καθ' ἑκάστην περίπου χίλια βαρέλια.

Ἐσχάτως ἐπεξέτειναν ἐπὶ τὴν βιομηχανίαν ταύτην και εἰς παραγωγὴν φιαλῶν ἐκ χάρτου συμπεπιεσμένου σκληροῦ και ἀδιαβρόχου. Αἱ φιάλαι αὗται κατασκευάζονται συμπιεζομένων φύλλων χάρτου ἐντὸς δύο μεταλλίνων τύπων

θερμῶν, ὅπως σχηματίζουσι τὸ ἑκάτερον ἡμισὺ τῆς φιάλης, ἕτινα εἶτα ἀνὰ δύο συγκολλώμενα ἀσφαλίστατα ἀπαρτίζουν τὴν ὅλην φιάλην. Ἡ συμπίεσις και ἡ θερμότης καθιστῶσι τὴν φιάλην ἀπρόσβλητον και ἀδιαβρόχου ἀπὸ τὰ διαφόρα ὑγρά, οἶον τὸν οἶνον, τὸ οἶνόπνευμα, κλπ. Αἱ φιάλαι αὗται εἰσὶ καλλίτεροι τῶν ὑέλινων, καθ' ὅσον εἰσὶ στερεαί, ἀδιάβροχοι και ἀδιάρρηκτοι, αἵτινες μάλιστα οὐδὲ κοιλιούνται πίπτουσαι ἀπὸ ὕψους τινός.

Καθ' ὅμοιον τρόπον κατασκευάζονται ἐκ χάρτου συμπεπιεσμένου και σωλῆνες φωταερίου· φύλλα τοιοῦτου χάρτου περιελίσσονται ἐπὶ καταλλήλου κυλίνδρου, ἀφοῦ πρότερον ἐμβραχῶσιν ἐντὸς ἀσφάλτου, και εἶτα συμπιέζονται ισχυρῶς.

Ἐν Ἀμερικῇ, διότι φαίνεται αὕτη προώριστα σήμερον ν' ἀνοίγῃ πρώτη τὴν ὁδὸν εἰς ἑκάστην νέαν ἐφεύρεσιν, πολλαὶ πόλεις μελετῶσιν ἤδη και νὰ ἐπιστρώσωσι τὰς ὁδοὺς αὐτῶν διὰ καταλλήλων τεμαχίων τοιοῦτου συμπεπιεσμένου, σκληροῦ, ἀδιαβρόχου και ἐν ἀσφάλτῳ ἐμβεθεγμένου χάρτου.

**

Ἐν τῇ τελευταίᾳ παγκοσμίῳ ἐκθέσει ἐν Παρισίοις ἐργοστάσιόν τι συμπεπιεσμένου χάρτου ἐν Meurthe τῆς Γαλλίας εἶχεν ἐκθέσει μεταξὺ ἄλλων ἀντικειμένων ἐκ τοιοῦτου χάρτου κατασκευασμένων στερεῶς, οἶον θυρῶν, παραθύρων κλπ. και μίαν λέμβον ἐκ χάρτου, ἥτις ἔπλεεν ἄριστα.

Τὸ παρελθὸν δὲ ἔτος ὁ γάλλος Tanneguy de Wogan δι' ἐνός τοιούτου ἐκ χάρτου ἀκατίου καλουμένου Qui-Vive, ἔχοντος μήκος 5 μέτρων και πλάτος 65 ὑπεκατομέτρων ἀνήλαθε πλέων ἐκ Μασσαλίας μέχρι Παρισίων διὰ τῶν ποταμῶν Ροδανῶν και Σηκουάνα και τῶν συνδεδεουσῶν αὐτοὺς διωρῶν.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πρώτου τούτου ταξιδίου ὁ Tanneguy de Wogan ἐπιφορτισθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Παρισίοις γεωγραφικῆς ἐταιρίας ἀνεχώρησεν ἐκ δευτέρου ἐκείθεν ἐπὶ τοῦ ἀκατίου του Qui-Vive, ὅπως διὰ τοῦ Σηκουάνα, τοῦ ποταμοῦ τῆς Μάγγης και τοῦ Ρήνου πλεύσῃ μέχρι τοῦ Δουνάθεις πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν πηγῶν αὐτοῦ.

**

Πρὸ ἐτῶν πολλῶν εἶνε γνωστὰ ἤδη και εὐχρηστοὶ οὐ μόνον ὁ πρὸς ἐπίστρωσιν τῶν τοίχων χάρτης και διακόσμωσιν αὐτῶν, ἀλλὰ και τὰ ἐκ χάρτου παντοῖα παραπετάσματα και τὰ πρόσθετα περιλαβίμα τῶν χιτῶνων και τὰ περιχειρίδια αὐτῶν και οἱ χιτῶνες και τὰ ποδήρη τῶν γυναικῶν ὑποχιτῶνια. Ἡδὴ ἔχομεν σὺν τούτοις και προσθέτους θώρακας ὑποκαμίσων κατασκευασμένους κατὰ περιεργον ὅπως τρόπον.

Γνωρίζετε ὅλοι τοὺς ὠραίους ἡμεροδείκτας τοῦ

Ἀνέστη Κωνσταντινίδου, εἰς τοὺς ὁποίους αἱ ἡμερομηνία εὐρύνονται τετυπωμέναι ἐπὶ τετραγώνων φύλλων ἐπιτεθειμένων ἀλλήλοις, τῶν ὁποίων ἀποκολλῶσιν ἀνὰ ἓν φύλλον ἑκάστην πρωΐαν.

Οἱ ἐν τῇ πρακτικότητι πάντοτε πρωτότυποι Ἀμερικανοὶ, οἱ ἐπωφελοῦμενοι και τοῦ ἐλαχίστου νεωτερισμοῦ, ὅπως προσθέσωσι νέαν τινὰ ἐφεύρεσιν, ἐφαντάσθησαν ἐσχάτως νὰ ἐφαρμόσωσι λίαν περιέργως τὴν διάταξιν ταύτην τῶν ἡμεροδεικτῶν. Δι' ἑπτὰ φύλλων χάρτου καταλευκῶν ἐπαλλήλως ἐπιτεθειμένων συνιστῶσιν ἓνα θώρακα ὑποκαμίσου λευκάτατον, ὃν ἑκάστος δύναται νὰ ἐπιθέτῃ και προσκολλᾷ διὰ τεσσάρων κομβίων εἰς τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ ὑποκαμίσου του. Ἐκάστην πρωΐαν ἀποκολλᾷ ἓν φύλλον ἐξ αὐτοῦ, και ἔχει οὕτως ὅπως νέον θώρακα ὑποκαμίσου λευκότητος ἀψόγου. Ὁ γάλλος συγγραφεὺς Louis Figuier εὐφρον λόγον ποιούμενος τῆς ἐφευρέσεως ταύτης και ἐπαινῶν μεγάλως τὸ οἰκονομικὸν και βιομηχανικὸν πνεῦμα τῶν Ἀμερικανῶν ὑποδεικνύει λίαν εὐφρῶς αὐτοῖς νέαν χρησιμοποίησιν τῶν φύλλων τούτων, τούτεστι νὰ ἐκτυποῦνται ἐπὶ τῆς ὀπίσθιας ἐπιφανείας ἑκάστου φύλλου διάφοροι ἐμπορικαὶ εἰδοποιήσεις, ἓνα ἑκάστος κάτοχος ταιούτου θώρακος ὑποκαμίσου ἑκάστην πρωΐαν ἀποσπῶν τὸ φύλλον τῆς προτεταίας ἀναγιγνώσκῃ τὰς εἰδοποιήσεις ταύτας. Ἡμεῖς δὲν βλέπομεν τὸ κώλυμα, διατὶ νὰ μὴ ἐπεκταθῇ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δημοσιότητος και ἐπὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐπιστημονικά, τῆς ἐλαφροῦς φιλολογίας κλπ. οὕτως ὥστε ἑκάστος ἐν αὐτοῖς νὰ εὐρίσκῃ πνευματικὴν τροφὴν ἀναλόγως τῶν κλίσεων του, τοῦθ' ὅπερ βεβαίως δὲν θέλει γίνεαι ἄνευ τινός βλάβης τῶν νῦν ὑπαρχόντων περιοδικῶν ἐφημερίδων!

**

Ἡ μέγιστη ὁμῶς πάντων και λίαν εὐεργετικὴ πρόσδος ἡ γενομένη κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας εἰς τὴν βιομηχανίαν τῆς χαρτοποιίας ὀφείλεται πρὸ πάντων εἰς τὴν τελευταίαν εὐτυχὴ ἐφεύρεσιν, δι' ἧς ὁ χάρτης κατασκευάζεται οὐ μόνον συμπεπιεσμένος, ἱκανῶς σκληρὸς και ἀδιαβρόχος, ἀλλὰ και μὴ ἀναφλέξιμος. Διὰ διαφόρων εὐφρῶν μεθόδων, δι' ὧν συνδυάζουσι στενῶς εἰς τὴν ζύμην τοῦ χάρτου και ὀρυκτὰς οὐσίας, ἰδίως τὸν ἀμιαντὸν λίθον και τὸ πυριτικὸν νάτρου ἢ κάλιο, κατώρθωσαν, ἓνα ὁ χάρτης ἀντέχῃ εἰς τὴν καταστρεπτικὴν δύναμιν τοῦ πυρός. Οὕτω σήμερον αἱ ἐκ χάρτου οἰκίαι, τὰ παραύρα, αἱ θύραι, και πᾶν ἄλλο ἀντικείμενον εἰσὶν οὐ μόνον στερεὰ, ἀλλὰ και ἀνθίστανται κατὰ τοῦ πυρός. Μόλις πρὸ ἐνός και ἡμίσεος ἔτους ἐν Παρισίοις, ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ μεγάλου θεάτρου τοῦ Μελοδράματος ἐγένοντο μετ' ἐπιτυχίας πειράματα πιστοποιούντα περιφανῶς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐφευρέσεως. Ἐνώπιον ἐπιτροπῆς παραδῶ-

θησαν εἰς τὸν ἐφευρετὴν Meyer διάφοροι ξύλινοι σκηνογραφίαι, τὰς ὁποίας οὗτος περιβαλὼν διὰ λεπτοῦ χάρτου ἀδιαφλέκτου ἐξέθηκεν εἰς πυρὴν ἀνημμένην ἐφ' ἱκανὸν χρόνον χωρὶς οὐδὲως ν' ἀναφλεχθῶσιν. Ταύτοχρόνως περίπου ἐν Βαρκελώνῃ τῆς Ἰσπανίας ἐτελοῦντο δημοσίᾳ παρεμφερῆ πειράματα ὑπὸ τινος μηχανικοῦ Martin δοκιμάζοντος τὴν ἰδίαν ἐκτουτοῦ μεθοδου, τὴν ὁποίαν καταλλήλως ἀπεκάλειεν Ἀλεξίπυρον. Τὰ γενομένα πειράματα ἦσαν τὰ ἐξῆς· α) μίαν στρατιωτικὴν ξύλινον σκοπιὰ ἐπιχρισθεῖσα διὰ τοῦ ἀλεξίπυρου μίγματος ἀντέσχεν εἰς τὸ πῦρ. β) κατεπέθη ἄκαρσιος ὑπὸ τοῦ ἀλεξίπυρου μίγματος τὸ πῦρ καπνοδόχης ἀναφλεχθείσης δι' εὐφρέκτων ὑλῶν, και γ) προεφυλάχθησαν εἰς τῆς πυρκαϊῆς διάφορα εὐφρέκτα ἀντικείμενα δι' ἀπλῆς περιβολῆς αὐτῶν ὑπὸ λεπτῆς ὀθόνης ἀλεξίπυρου· οὕτω βυτίον μικρὸν πλήρες πυριτίδος περιβλήθη διὰ τῆς ὀθόνης ταύτης προεφυλάχθη ἀπὸ τοῦ πυρός· ἐπίσης βυτίον πετρελαίου. Ἐν Δοκαί τῆς Γαλλίας εἰς δημοσίᾳ πειράματα σχετικὰ, μεταξὺ ἄλλων ὁ πειραματιζόμενος ἐθήκε πυριτίδα ἐπὶ πινακίου και καλύψας αὐτὴν ἀπλῶς διὰ λεπτοτάτης ὀθόνης ἀλεξίπυρου ἀνέφλεξεν ὑπεράνω αὐτῆς ὀλοκλήρον ἐφημερίδα χωρὶς ν' ἀναφλεχθῇ ἡ πυριτίς.

Σήμερον πολλαὶ διευθύνσεις θεάτρων προνοοῦσαι διὰ πᾶσαν τυχοῦσαν ἐν τῇ μέλλοντι πυρκαϊᾷ ἐπέχρισαν τὰς σκηνογραφίας και ἄλλα ἀναφλέξιμα ἀντικείμενα διὰ τοῦ ἀλεξίπυρου αὐτοῦ μίγματος τοῦ Martin. Ἐπίσης τὸ Μελοδράμα τῶν Παρισίων ἐπήλειψε δι' αὐτοῦ πολλαὶ σκηνογραφίας τῆς προτάσει τοῦ ἀρχιτέκτονος αὐτοῦ Ch. Garnier. Τὰ μεγάλα και εὐρέα ἐν Παρισίοις ἐμπορικὰ καταστήματα τοῦ Λούβρου ἐπίσης προμηθευθέντα μεταχειρίζονται τοιαύτας ὀθόνας ἀλεξίπυρους. Ἐν γένει δὲ τὸ ἀλεξίπυρον σήμερον μὲγάλως ἐπεκτείνεται και δημοσίᾳ ἀνομολογεῖται πανταχοῦ ὁ εὐεργετικὸς και σωτηριώδης σκοπὸς αὐτῶν.

**

Πρὶν εἶτι περᾶνωμεν τὸ ἄρθρον μας τούτο, χάριν περιεργείας παρατιθέμεθα ὅδε ποία εἶνε σήμερον ἡ παγκόσμιος παραγωγὴ τοῦ χάρτου και ποία ἐπομένως ἡ εὐρεία κατανάλωσις αὐτοῦ.

Ἐπάρχουσι σήμερον 3985 χαρτοποιεῖα ἐν ἁπάσῃ τῇ ὑψηλῇ παράγοντα κατ' ἔτος 952 ἑκατομμύρια χιλιγράμμων χάρτου. Τὸ ἡμισυ τοῦ χάρτου αὐτοῦ, ἦτοι 476 ἑκατομμύρια, χρησιμεύει διὰ τὴν τοπογραφίαν, και τούτων τῶν 476 ἑκατομμυρίων τὰ 300, ἦτοι τὰ 2/3 περίπου, χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐφημερίδας! Τὸ ὑπολειπόμενον ἕτερον ἡμισυ τοῦ ὅλου ποσοῦ τῆς ἐτησίως παραγωγῆς χρησιμεύει διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν κυβερνήσεων, τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας, τῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς ἰδιωτικῆς ἄλ-

ληλογραφίας, κτλ. Αι Ηνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἔχουσι σήμερον 900 χαρτοποιεῖα, ἡ Ἀγγλία 800, ἡ Γαλλία 300 καὶ ἡ Ἑλλάς 1 μόνον, τὸ τοῦ Βασιλείου Βαρουξάκη ἐν Φαλήρω ἰδρυθὲν τὸ πρῶτον τῷ 1875 καὶ παράγον κατ' ἔτος περίπου 1,000,000 χιλιogramμων χάρτου.

Ἐπιτήδειός τις καὶ ἄγαν καρτερικὸς στατιστικὸς υπαλόγησεν, ὅτι ὁ Ῥώσος καταναλίσκει 1 λίτραν χάρτου κατ' ἔτος, ὁ Ἰσπανὸς 1 1/4, ὁ Μεξικανὸς 2, ὁ Ἰταλὸς καὶ ὁ Αὐστριακὸς ἀνὰ 3 1/2, ὁ Γάλλος 7 1/2, ὁ Γερμανὸς 8, ὁ Ἀμερικανὸς 10 1/2 καὶ ὁ Ἀγγλὸς 11 1/2.

Ἡ βιομηχανία τοῦ χάρτου εἰς πάντα τὰ ἔθνη προστατεύεται μεγάλως, διότι εἶνε βιομηχανία παράγουσα προϊόν κατασταθὲν σήμερον τῆς πρώτης ἀνάγκης, χρησιμοποιούσα ὡς πρώτην ὕλην ἀντικείμενα ἄχρηστα καὶ ἀπορριπτόμενα, ἅτινα ἡ βιομηχανία αὐτὴ μεταβάλλει εἰς χρῆμα. Ἐν χόμειθα, ὅπως ἡ τε κυβερνήσις τῆς χώρας ἡμῶν καὶ τὸ ἔθνος διόκληρον ὑποστηρίξῃ τὴν χρῆσιμον ταύτην βιομηχανίαν ἐν Ἑλλάδι.

Ἐκ Σόφρας Ἰουλίου 1885.

ΦΕΡΕΚΥΑΝΗΣ

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΥΒΕΦΕΙΣ

Ἡ τιμὴ καὶ τὸ κέρδος δὲν εὐρίσκονται πάντοτε ἐν τῷ αὐτῷ σάκκῳ.

Ἄν ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνδρα τὴν γυναῖκα δεσπότην, ἤθελεν ἐξαγάγει αὐτὴν ἐκ τῆς κεφαλῆς του· ἂν ἤθελε νὰ τὴν καταστήσῃ δούλην του, ἤθελεν ἐξαγάγει αὐτὴν ἐκ τῶν ποδῶν του. Ἀλλὰ θέλων νὰ καταστήσῃ αὐτὴν σύντροφον καὶ ἴσην του ἐπλάσεν αὐτὴν ἐκ τῆς πλευρᾶς του.

Εἰπέ μοι ποῖον θαυμάζεις καὶ θὰ σοὶ εἶπω ὅποιος εἶσαι.

Ὅστις κάμνει ὁ, τι ὀφείλει εἶνε δίκαιος· ὅστις κάμνει ὑπὲρ τὸ ὀφειλόμενον εἶνε γενναῖος.

Ὅντα τινὰ ἁμοιάζουσι πρὸς τὰ μηδενικά· ἂν προηγῆται αὐτῶν ἀριθμὸς τις, δεκαπλασιάζεται ἡ ἀξία των.

Ὅπου σπεῖρει ἡ ὀργὴ θερίζει ἡ μεταμέλεια.

Ἡ εὐγνωμοσύνη εἶνε ἡ μνήμη τῆς καρδίας.

Τὸ σκῶμμα εἶνε συχνάκις ἐνδεια πνεύματος.

Ὁ ἐν τῇ μάχῃ θάνατος εἶνε ὕπνος τῶν ἀνδρείων.

Ὁ ἔρως εἶνε ἡ ἀσχολία τοῦ ἀέργου, ἡ διασκέδασις τοῦ πολεμιστοῦ, καὶ ὁ σκόπελος τοῦ ἡγεμόνα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἀσχολοῦνται περὶ ζήτημα, οὕτινος σπουδαία εἶνε ἡ χρησιμότης διὰ τὴν ὑπερωκεάνειον ναυσιπλοίαν καὶ ἡ ἐκτέλεσις δὲν παρουσιάζει σοβαρὰς δυσχερείας, εἰ μὴ χρηματικὰς μόνον· ἀλλὰ τὸ σημαντικὸν τῆς δαπάνης δὲν λογίζεται εἰς οὐδὲν ἀπέναντι τῶν προσδωκόμενων ὠφελειῶν. Πρόκειται περὶ τοῦ φωτισμοῦ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦσι τὰ πλοῖα πλέοντα ἀπὸ τῆς Μάγχης πρὸς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Καθ' ἃ ὑποβάλλει τὸ Δελτίον τῆς Ἐταιρίας τῶν μηχανικῶν, ὁ φωτισμὸς οὗτος δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ὡς ἐξῆς: Δέκα πλευστοὶ φάροι μεγάλης δυνάμεως θέλουσι τεθῆ ἐν εὐθείᾳ γραμμῇ εἰς διακοσίων μιλίων ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων. Οἱ πλευστοὶ οὗτοι φάροι, ὅπως μὴ μεταδύλλωσι θέσιν, θέλουσι συνδέσθαι πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὰς ἀκτὰς ἀμφοτέρων τῶν ἡπείρων δι' ἠλεκτρικῶν κάλων καὶ σχηματίζει οὕτω τηλεγραφικὸς σταθμὸς, ἐνθα τὰ πλοῖα θὰ δύναται νὰ δέχωνται καὶ ἀφίησιν ἀνακοινώσεις. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ζητήματος τοῦ φωτισμοῦ, προφανὴς εἶνε ἡ χρησιμότης τῶν σταθμῶν τούτων, δι' ὧν ἐν περιπτώσει ἀβουλίας ἢ ἄλλου ἀπευκταίου θὰ καθίσταται ὡς ἐγγιστα γνωστή ἡ θέσις τοῦ κινδυνεύοντος πλοίου.

Τὸ τμήμα τῶν ἑρπετῶν τοῦ φυσιολογικοῦ Μουσείου τῶν Παρισίων ἐπλουτίσθη δι' ὄψεως κολοσιαίων διαστάσεων, ὁποῖον μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον ἴδει ἐν Εὐρώπῃ οὕτως ἀξιοπεριέργον. Τὸ ζῶον ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μυοφάγου, ἔφεις καὶ ἀπαντᾶται εἰς τὰ θερμὰ μέρη τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ἰδίως ἐν Γουιάνη καὶ Βρασιλίας. Εἶνε τῶν ὄψεων τὸ γιγαντωδέστερον εἶδος. Ὁ δὲ θαυμαζόμενος ἦδη ἐν τῷ τμήματι τοῦ μουσείου ἐκτείνεται ὑπὲρ τὰ εἴς μέτρα. Ἀλλ' οἱ τοῦ εἶδους αὐτοῦ δύναται νὰ φθάσωσιν εἰς μεγαλειτέρας διαστάσεις ἔτι, ἀφ' οὗ συγγραφεὺς τις φυσικῆς ἱστορίας ἐφόρευσε, κατὰ τὴν ὁμολογίαν του, τοιαῦτον ἔφιν ἔχοντα μήκος 23 ποδῶν. Ἐν τῷ στομάχῳ αὐτοῦ εὐρέθησαν μία σαύρα τισσάρων ποδῶν περίπου, εἰς μυρμηκοφάγος δύο ποδῶν, καὶ ἕτερον τι ζῶον, καταποθέντα ἄρτίως. Ὁ ἐν λόγῳ βόας ἀρέσκειται νὰ διατᾶται μᾶλλον εἰς τὸ ὕδωρ. Ἡ κατασκευὴ του εἶνε ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ εἶδος τῆς διαίτης του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του καὶ οἱ μυκτῆρες, ἀνορθούμενοι ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς κεφαλῆς του τῷ ἐπιτρέπουσι νὰ ἀναπνῆ μόνον σχεδὸν ὄλος ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Τὸ χροῖμά του ἐλαιῶδες κατεσπαρμένον ὑπὸ μεγάλων μαύρων κηλίδων συγγέεται μετὰ τοῦ χρώματος τῶν ἐλῶν, εἰς τὰ ὁποῖα κατοικεῖ, ἀναμμένων τὴν δίοδον ζῶου τινός, ὅπερ καθίσταται λεία του.